



University of  
Sistan and Baluchestan



Association of Geography  
and Planning  
of Border Areas of Iran

## Evaluating the Role of Social Capital in the Economic Empowerment of Rural Women (Case Study: Rural Areas of Langroud County)

Ali Hajinejad <sup>1✉</sup>, Masoumeh Noroozinezhad <sup>2</sup>

1. Associate Professor of Geography and Rural Planning, Department of Geography, University of Guilan, Rasht, Guilan, Iran.

✉ E-mail: ahajinejad@guilan.ac.ir

2. PhD student in Geography and Rural Planning, Department of Geography, University of Guilan, Rasht, Guilan, Iran.  
E-mail: masumeh.nowroozinezhad@gmail.com

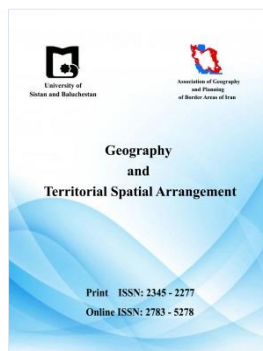


**How to Cite:** Hajinejad, A & Noroozinezhad, M. (2025). Evaluating the Role of Social Capital in the Economic Empowerment of Rural Women (Case Study: Rural Areas of Langroud County). *Geography and Territorial Spatial Arrangement*, 15 (54), 141-148.

**DOI:** <http://dx.doi.org/10.22111/GAIJ.2025.50659.3254>

**Article type:**  
Research Article

**Received:**  
30/12/2024  
**Received in revised form:**  
11/02/2025  
**Accepted:**  
22/02/2025  
**Publisher online:**  
23/02/2025



### ABSTRACT

Rural women, especially in the northern regions of the country, have played a significant role in all stages of agricultural production. However, with the introduction of new technologies, their role has diminished. One way to increase women's participation is through economic empowerment. Enhancing women's economic empowerment acts as a catalyst for the economic growth of a country, which is influenced by social capital. Therefore, the aim of the present study is to measure the effects of social capital on the economic empowerment of women. Based on this aim, the research question is: To what extent has the economic empowerment of rural women in Langroud County been influenced by social capital? The approach of this study is descriptive-analytical. The statistical population consists of 18,655 rural women in Langroud County, and the sample size, calculated using the Cochran formula with a margin of error of 0.05, was 380 individuals selected through simple random sampling. Based on the results of the binomial test, it can be concluded that social capital and economic empowerment are significantly different, with both at a low level. According to the regression analysis, social capital explains more than 56% of the indicators of economic empowerment among rural women. Based on the statistical calculations from the path analysis test, the awareness and participation indicators have the most positive and direct impact on women's economic empowerment. Additionally, the awareness indicator has the most indirect effect on empowerment, influencing participation, which in turn leads to the economic empowerment of women

### **Keywords:**

Social capital, economic empowerment, rural women, path analysis, Langroud County.



© the Author(s).

**Publisher:** University of Sistan and Baluchestan

## Extended Abstract

### Introduction

Economic empowerment of women is recognized as a key component of sustainable development in rural communities. Rural women, especially in the northern regions of Iran, play a significant role in agricultural and economic activities. However, with the advent of new technologies, their role in these processes has diminished. Social capital, as one of the influential factors in economic empowerment, includes social networks, trust, participation, and awareness, which can help improve the economic status of rural women. This study aims to investigate the impact of social capital on the economic empowerment of rural women in Langroud County.

### Study Area

Langroud County is located in the eastern part of Gilan Province, bounded by the Caspian Sea to the north, Lahijan County to the west, Siahkal to the south, and Rudsar County to the east. Due to its favorable geographical and climatic conditions, this region is considered one of the most important agricultural hubs in Iran. According to the 2016 census, the county has a population of 18,655 rural women, most of whom are engaged in agriculture, handicrafts, and small businesses.

### Material and Methods

This research adopts a descriptive-analytical and survey approach. The statistical population consists of 18,655 rural women in Langroud County, with a sample size of 380 selected using the Cochran formula and an error rate of 0.05. Data were collected through a questionnaire that included indicators of social capital (social cohesion, social trust, social participation, awareness, and interactions) and economic empowerment (meaningfulness, autonomy, competence, impact, and trust). Data were analyzed using SPSS software, employing binomial tests and path analysis.

### Result and Discussion

The results of the binomial test indicated that social capital and economic empowerment are significantly different in the rural areas of Langroud County, with both at a low level. Regression analysis showed that social capital explains more than 56% of the indicators of economic empowerment among rural women. The awareness and participation indicators had the most positive and direct impact on women's economic empowerment. The awareness indicator, with a beta coefficient of 0.406, had the most direct impact on economic empowerment, while the participation indicator, with a beta coefficient of 0.257, ranked second. Additionally, the awareness indicator had the most indirect effect on participation, ultimately leading to women's economic empowerment. The interaction and cohesion indicators also showed significant indirect effects on economic empowerment.

### Conclusion

The findings of this study indicate that social capital has a positive and direct impact on the economic empowerment of rural women. To improve the economic status of rural women, it is recommended to strengthen social networks, establish microfinance funds, and provide vocational training. These measures can enhance participation, trust, and social cohesion among rural women, ultimately leading to their economic empowerment. Additionally, creating workgroups and encouraging participation in collective activities can help improve the economic status of rural women.

**Key words:** Social capital, economic empowerment, rural women, path analysis, Langroud County.

### References

Abbaszadeh, M., Budaghi, Ali (2019). Modeling the factors affecting the empowerment of married women in East Azerbaijan province using softwares Amos Graphics. *Socio-psychological studies of women*, 18(2), 42-7. (in Persian)

[https://jwsp.s.alzahra.ac.ir/article\\_5114.html?lang=en](https://jwsp.s.alzahra.ac.ir/article_5114.html?lang=en)

Adera, A., Abdisa, L.T. (2023). Financial inclusion and women's economic empowerment: Evidence from Ethiopia. *Cogent Economics & Finance*, 11(2), 1-21.

<https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2244864>

Adusei Amoah, P., Adjei, M. (2021). Social capital, access to healthcare, and health-related quality of life in urban Ghana. *Journal of Urban Affairs*, 1-22.

<https://doi.org/10.1080/07352166.2021.1969245>

Ajani, E.N., Onwubuya, E.A., Mgbenka, R.N. (2013). Approaches to Economic Empowerment of Rural Women for Climate Change Mitigation and Adaptation: Implications for Policy. *Journal of Agricultural Extension*, 17(1), 23-34. DOI:

<https://doi.org/10.4314/jae.v17i1.3>

Akmal Kaipa, M., Emil Rachman, M. (2024). THE INFLUENCE OF MOTIVATION AND WORK DISCIPLINE IN THE FRAMEWORK OF ISLAMIC ECONOMIC EMPOWERMENT ON THE PERFORMANCE OF COMPANY EMPLOYEES. *Jurnal Pengembangan Masyarakat Islam*, 17(1), 163-190.

<https://ejournal.radenintan.ac.id/index.php/ijtimaiyya/article/view/22645/0>

Alao, A., Chigona, W., Brink, R. (2021). Telecentres' contribution to women's empowerment in rural areas of South Africa. *Information Technology for Development*.

<https://doi.org/10.1080/02681102.2021.1991871>

Aldrich, D. P., Meyer, M. A. (2015). Social capital and community resilience. *Am. Behav. Sci.* 59(2), 254–269.

<https://doi.org/10.1177 /0002764214550299>

Amir Zal, W. A., Redzuan, M., Abu Samah, A., Hamsan, H. H. (2013). The Exploration of Social Capital and Its Relation with Economic Empowerment of Orang Kuala in Johor, Malaysia. *SOCIAL SCIENCES & HUMANITIES*, 21(4), 1275-1295.

<http://www.pertanika.upm.edu.my/>

Anna Maria Gorska, Dorota Dobija, Zuzanna Staniszewska and Kaja Prystupa-Rządca (2021). Women's journey to the top: the role of bonding and bridging social capital. *Gender in Management: An International Journal* © Emerald Publishing Limited 1754-2413.

<https://doi.org/10.1108/GM-01-2021-0004>

Ansari, S.h., Munir, K., Gregg, T. (2012). Impact at the 'Bottom of the Pyramid': The Role of Social Capital in Capability Development and Community Empowerment. *Journal of Management Studies* 49, 4.

<https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.2012.01042.x>

Anwar, M., Ridlwan, A.A., Rohmatul Laili, W.N. (2023). THE ROLE OF BAITUL MAAL WAT TAMWIL IN EMPOWERING MSMES IN INDONESIA: A STUDY OF INDONESIAN ISLAMIC MICROFINANCE INSTITUTIONS. *JPB REVIEW international journal of professional business review*, 8(4), 1-20.

<https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i4.913>

Aritenang, A. (2021). The Role of Social Capital on Rural Enterprises Economic Performance: A Case Study in Indonesia Villages. *SAGE Open* July-September 2021: 1–13.

<https://doi.org/10.1177/21582440211044178>

binti Ani, F. (2021). The Link between Participation, Leadership, Social Capital and Personal Psychology with Economic Empowerment among Women Smallholder Groups in Malaysia. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(2), 729- 735.

<https://turcomat.org/index.php/turkbilmac/article/view/930>

Bourdieu, p. (1986). The forms of capital. in J. G. Richardson(ed). *Handbook of Theory and Research for the sociology of Education*, New York: london: Greenwood press.

[https://home.iitk.ac.in/~amman/soc748/bourdieu\\_forms\\_of\\_capital.pdf](https://home.iitk.ac.in/~amman/soc748/bourdieu_forms_of_capital.pdf)

Bracking, S. (2019). Black economic empowerment policy in Durban, eThekweni, South Africa: economic justice, economic fraud and 'leaving money on the table'. *REVIEW OF AFRICAN POLITICAL ECONOMY*, 46(161), 415-441.

<https://doi.org/10.1080/03056244.2019.1644997>

Busthanul, N., Sulili, A., Bulkis, S., Ibrahim, T., Lumoindong, Y., Syafiuddin, M., Arif Naufal, M. (2021). The Role of Social Capital of the Urban Farming Community in the Development of Horticulture in Makassar (Case Study: Women's Group Dewi Sari Lorong Garden, Tamalanrea District). *E3S Web of Conferences* 316, 02005, 1-8.

<https://doi.org/10.1051/e3sconf/202131602005>

Cao, W., Li, L., Zhou, X., Zhou, C. (2015). Social capital and depression: Evidence from urban elderly in China. *Aging Ment. Health*, 19, 418-429.

<https://doi.org/10.1080/13607863.2014.948805>

Chakona, P. M., Madzivire, B. A., Chimucheka, T., Zishiri, C. (2021). Community Share Ownership Trusts and Economic Empowerment: A Case Study of Rural Communities in Zimbabwe. *Indiana Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(10), 1-7.

<https://indianapublications.com/Journals/IJHSS>

Chakona, P. M., Madzivire, B. A., Chimucheka, T., Zishiri, C. (2021). Community Share Ownership Trusts and Economic Empowerment: A Case Study of Rural Communities in Zimbabwe. *Indiana Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(10), 1-7.

<https://indianapublications.com/Journals/IJHSS>

Chermchian Langroudi, M. (2015). The role of social capital on the economic empowerment of mixed working women in Sari city. *Women and Society*, 7 (1), 1-28. (*in Persian*)

[https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article\\_1835.html?lang=en](https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article_1835.html?lang=en)

Coleman, J. (1988). social capital in the creation of human capital. *American journal of sociology*, 94, 95-120.

[https://www.behr.ufl.edu/sites/default/files/Coleman%20J.%20\(1988\)%20Social%20Capital%20in%20the%20Cratation%20of%20Human%20Capital.pdf](https://www.behr.ufl.edu/sites/default/files/Coleman%20J.%20(1988)%20Social%20Capital%20in%20the%20Cratation%20of%20Human%20Capital.pdf)

Cornisha, H., Wallsb, H., Ndiranguc, R., Ogbureked, N., Bahe, O, M., Tom-Kargbof, J. F., Dimohf, M., Ranganathan, M. (2021). Women's economic empowerment and health related decision-making in rural Sierra Leone. *CULTURE, HEALTH & SEXUALITY*, 23(1), 19-36.

<https://doi.org/10.1080/13691058.2019.1683229>

Dahiyat, S.E., Khasawneh, S.M., Bontis, N., Al-Dahiyat, M. (2021). Intellectual capital stocks and flows: Examining the mediating roles of social capital and knowledge transfer, 1-32.

DOI: [10.1108/VJIKMS-06-2020-0110](https://doi.org/10.1108/VJIKMS-06-2020-0110)

Deng, X., Zeng, M., Xu, D., Qi, Y. (2021). Does Social Capital Help to Reduce Farmland Abandonment? Evidence from Big Survey Data in Rural China. *Land* 2020, 9, 360.

<https://doi.org/10.3390/land9100360>

Dwumfour Osei, C.h., Zhuang, J. (2020). Rural Poverty Alleviation Strategies and Social Capital Link: The Mediation Role of Women Entrepreneurship and Social Innovation. *SAGE Open* April-June 2020: 1-11.

<https://doi.org/10.1177/2158244020925504>

Evers, A. (2003). Social Capital and Civic Commitment: On Putnam's Way of Understanding. *Social Policy and Society*, 2(1), 13 - 21.

[https://www.researchgate.net/publication/231831539\\_Social\\_Capital\\_and\\_Civic\\_Commitment\\_On\\_Putnam's\\_Way\\_of\\_Understanding](https://www.researchgate.net/publication/231831539_Social_Capital_and_Civic_Commitment_On_Putnam's_Way_of_Understanding)

- Fallahati, L., Ghasemi, M., Badsar, M. (2019). Investigating the role of rural women's empowerment in the analysis of economic, social and cultural factors affecting the development of local communities. *Women's Research Journal*, 11(4), 115-138. (in Persian)  
<https://www.magiran.com/p2254123>
- Fedasa Hordofa, D., Ayele Badore, M. (2023). Assessing the Impact of Social, Demographic, and Economic Factors on the Economic Empowerment of Rural Women in Agricultural Activities: A Partial Proportional Odds Model Analysis in Dire Dawa Administration, Ethiopia. *Research Square*, 1- 41.  
<https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-2687187/v1>
- Fenton, A., Gillooly, L., Vasilica, C. (2023). Female fans and social media: microcommunities and the formation of social capital. *European Sport Management Quarterly*, 23(2), 370-390.  
<https://doi.org/10.1080/16184742.2020.1868546>
- Fraser, T., Daniel, P., Aldrich, P. D., Small, A. (2021). Connecting Social Capital and Vulnerability: Citation Network Analysis of Disaster Studies. *Nat. Hazards Rev*, 22(3), 04021016.  
[https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)NH.1527-6996.0000469](https://doi.org/10.1061/(ASCE)NH.1527-6996.0000469)
- Gangmei, P., Sophia, A. (2024). Economic Empowerment of Tribal Women through Non-Timber Forest Products. *Economic Affairs*, 69(1), 769-775.  
<https://doi.org/10.46852/0424-2513.2.2024.37>
- Hanifa, L., Azaluddin, Arjuwita, Ayu Rezky Karlina, Riskawat. (2021). Pemberdayaan masyarakat melalui pendekatan modal sosial dalam pengembangan obyek wisata di Desa Wawoangi. *COMMUNITY EMPOWERMENT*, 6(6), 1029-1036.  
<https://doi.org/10.25015/20202446684>
- Heydari Sarban, V. (2017). The role of social capital in the empowerment of rural women in Meshginshahr city (case study: central sector). *Geography (Regional Planning)*, 8(3), 253-239. (in Persian)  
<https://dori.net/dor/20.1001.1.22286462.1397.8.3.37.8>
- Heydari Sarban, V., Bakhter, S., Talei Hor, V. (2015). Evaluation and impact of social capital components on the empowerment of rural women (case study: Shian village, Islamabad West). *Women and Society*, 7(4), 49-27. (in Persian)  
<https://dori.net/dor/20.1001.1.20088566.1395.7.28.3.3>
- Hoyman, M., McCall, J., Paarlberg, L., Brennan, J. (2016). Considering the Role of Social Capital for Economic Development Outcomes in U.S. Counties. *Economic Development Quarterly*, 30(4), 342-357.  
<https://doi.org/10.1177/0891242416659135>
- Istriyani, R. (2024). The Transformation of Tourism Villages Through Social Capital and Leadership in Turi District, Sleman, Yogyakarta. *Journal Of Contemporary Sociological Issues*, 4(1), 42-63.  
<http://dx.doi.org/10.19184/csi.v4i1.46608>
- Jagtap, M. V. (2021). An Empirical Study of Women's Economic Empowerment and Involvement in Decision Making. *IJTD*, 51(1), 39-50.  
[https://www.researchgate.net/publication/355203899\\_An\\_Empirical\\_Study\\_of\\_Women's\\_Economic\\_Empowerment\\_and\\_Involvement\\_in\\_Decision\\_Making](https://www.researchgate.net/publication/355203899_An_Empirical_Study_of_Women's_Economic_Empowerment_and_Involvement_in_Decision_Making)
- Julsrud, T.E. (2023). Sustainable sharing in local communities: exploring the role of social capital. *Local Environment*, 28(6), 811-827.  
<https://doi.org/10.1080/13549839.2023.2179611>
- Kanwar, Y., Arrawatia, M. (2020). Economic Empowerment of Rural Women Entrepreneurs in Rajasthan through Self-help Groups (SHGs). *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 32(3), 27311-27326.

<https://www.researchgate.net/publication/340249551> Economic Empowerment of Rural Women Entrepreneurs in Rajasthan through Self-help Group A Case of SAKHI

Kazemi, R. Yaqoubi, J., Naimi, A. (2017). Analysis of the effect of social capital on the psychological empowerment of rural women in Selmas city. *Journal of Agricultural Education and Extension Sciences*, Volume 14, Number 2, pp. 159-159. (in Persian)

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.20081758.1397.14.2.9.6>

Khairani, L., Ramlan, R., Rahmawany Pulungan, D. (2021). Economic empowerment based on the strengthening of social capital in the implementation of village-owned enterprises. *Masyarakat, Kebudayaan dan Politik*.

<https://doi.org/10.20473/mkp.V34I22021.209-220>

Khazami, N., Lakner, Z. (2021). Influence of Social Capital, Social Motivation and Functional Competencies of Entrepreneurs on Agritourism Business: Rural Lodges. *Sustainability* 2021, 13, 8641, 1-24.

<https://doi.org/10.3390/su13158641>

Kumari, D.A.T., Ferdous Azam, S. M., Khalidah, S. (2020). The Impact of Financial Literacy on Women's Economic Empowerment in Developing Countries: A Study Among the Rural Poor Women in Sri Lanka. *Asian Social Science*, 16(2), 31-44.

<https://doi.org/10.5539/ass.v16n2p31>

Kumari, V. G. L., Subrahmanyam. (2017). Women empowerment through financial inclusion – A study with reference to YSR Kadapa district of Andhra Pradesh. *International Journal of Applied Research*, 3(4), 509-513.

<https://www.allresearchjournal.com/archives/?year=2017&vol=3&issue=4&part=H&ArticleId=3584>

Kustepeli, Y., Gulcan, Y., Yercan, M., Yildirim, B. (2020). The role of agricultural development cooperatives in establishing social capital. *The Annals of Regional Science*, 70(1), 1-25.

DOI: [10.1007/s00168-019-00965-4](https://doi.org/10.1007/s00168-019-00965-4)

Longwe, S.H. (1991). Gender Awareness: The Missing Element in the Third World Development Project, a Chapter of "Changing Perceptions Writing on Gender and Development", by Wallace T. & March C, Oxfam.

<https://oxfamlibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/122765/bk-changing-perceptions-part-iii-010191-en.pdf;jsessionid=536FF8F43E04C1433FBB3CDE09216D4E?sequence=27>

Longwe, S.H. (1993). *Criteria for Women's Empowerment, The Role of Women in Development*, Tehran: Roshangaran.

[https://www.researchgate.net/figure/The-Womens-Empowerment-Framework-by-Longwe-1995\\_fig13\\_289757039/actions#caption](https://www.researchgate.net/figure/The-Womens-Empowerment-Framework-by-Longwe-1995_fig13_289757039/actions#caption)

Longwe, S.H. (1997). *The Role of Women in Development*. Second edition, Office of Women's Affairs, United Nations Children's Fund, Tehran: Roshangaran Publications.

[https://www.researchgate.net/figure/The-Womens-Empowerment-Framework-by-Longwe-1995\\_fig13\\_289757039](https://www.researchgate.net/figure/The-Womens-Empowerment-Framework-by-Longwe-1995_fig13_289757039)

Lu, N., Xu, S., Zhang, J. (2021). Community Social Capital, Family Social Capital, and Self-Rated Health among Older Rural Chinese Adults: Empirical Evidence from Rural Northeastern China. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2021, 18, 5516, 1-11.

<https://doi.org/10.3390/ijerph18115516>

Mayoux, L. (2001). Tackling the Down Side: Social Capital, Women's Empowerment and Micro-Finance in Cameroon. *Development and Change*, 32(2001), 435-464.

<https://doi.org/10.1111/1467-7660.00212>

Mishchuk, H., Bilan, Y., Androniceanu, A. Krol, V. (2023). Social capital: Evaluating its roles in competitiveness and ensuring human development. *Journal of Competitiveness*, 15(2), 1-17.

<https://doi.org/10.7441/joc.2023.02.01>

Muliadi, M., Muhammadiyah, M., Amin, K.F., Kaharuddin, K., Junaidi, J., Pratiwi, B.I. and Fitriani, F. (2024), The information sharing among students on social media: the role of social capital and trust. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*, 54(4), 823-840.

<https://doi.org/10.1108/VJIKMS-12-2021-0285>

Naderi Mahdei, K., Vahdat Modab, Hajar (2017). Investigating the impact of social capital components on the empowerment of women with domestic jobs (case study: Rozen city). *Women in Development and Politics*, 16(2), 175-196. (in Persian)

<https://doi.org/10.22059/jwdp.2018.246253.1007315>

NBER Working Paper, 24533, 1-85.

[https://www.nber.org/system/files/working\\_papers/w24533/w24533.pdf](https://www.nber.org/system/files/working_papers/w24533/w24533.pdf)

Onodugo, C. h., Onodugo, I., Ogbo, A., Okwo, H., Ogbaekirigwe, C. h. (2021). Moderating role of social capital on the effect of financial behavior on financial inclusion. *Problems and Perspectives in Management*, 19(3), 502-512.

[http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19\(3\).2021.41](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19(3).2021.41)

Ponzetto, G.A.M., Troiano, U. (2024). SOCIAL CAPITAL, GOVERNMENT EXPENDITURES AND GROWTH.

Prayitno, G., Dinanti, D., Wisnu Adrianto, D., Rahmawati, R., Auliah, A., Eka Wardhani, L. (2023). THE INFLUENCE OF SOCIAL CAPITAL IN IMPROVING THE QUALITY OF LIFE OF THE COMMUNITY IN SIDOMULYO TOURISM VILLAGE, INDONESIA. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 46(1), 208–217.

<https://doi.org/10.30892/gtg.46123-1017>

Putnam, R. (2001). Social Capital: Measurement and Consequences. Kennedy School of Government, Harvard University.

<https://www.hks.harvard.edu/publications/social-capital-measurement-and-consequences>

Putnam, R.D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65- 78.

<https://doi.org/10.1353/jod.1995.0002>

Qiu, L., Zeng, W., Kant, S., Wang, S. (2021). The Role of Social Capital in Rural Households' Perceptions toward the Benefits of Forest Carbon Sequestration Projects: Evidence from a Rural Household Survey in Sichuan and Yunnan Provinces, China. *Land* 2021, 10, 91, 1-16.

<https://doi.org/10.3390/land10020091>

Reed, E., Klugman, J., McDougal, L. P., Jose, R., Raj, A. (2021). How Do We Measure Economic Empowerment? A Summary of Current Measures and Recommendations for Future Research. *geh center on gender equality and health*.

[https://emerge.ucsd.edu/wp-content/uploads/2021/07/updated\\_report\\_economic-empowerment-review-of-measures\\_reed\\_06222021\\_short-pdf](https://emerge.ucsd.edu/wp-content/uploads/2021/07/updated_report_economic-empowerment-review-of-measures_reed_06222021_short-pdf)

Reshi, I.A., Sudha, T. (2024). THE GENDER PAY GAP AND ITS IMPACT ON WOMEN'S ECONOMIC EMPOWERMENT. *MORFAI JOURNAL*, 4(3), 9-16.

<https://radjapublika.com/index.php/MORFAI>

Saz-Gil, I., Bretos, I., Díaz-Foncea, M. (2021). Cooperatives and Social Capital: A Narrative Literature Review and Directions for Future Research. *Sustainability*, 13, 534.

<https://doi.org/10.3390/su13020534>

Schwartz, S., Parnes, M., Browne, R., Austin, L., Carreiro, M., Rhodes, J., Kupersmidt, J., Kanchewa, S. (2023). Impacts of a Social Capital Intervention for College Students. *American Educational Research Journal*, 60(5), 1-37.

<https://doi.org/10.3102/00028312231181096>

Senyo, P.K., Gozman, D., Karanasios, S., Dacre, N., Baba, M. (2023). Moving away from trading on the margins: Economic empowerment of informal businesses through FinTech. *Special Issue on Responsible IS Research for a Better World*, 33(1), 154-184.

<https://doi.org/10.1111/isj.12403>

Setiadi, D., Nurhayati, S., Ansori, A., Zubaidi, M., Amir, R. (2023). Youth's Digital Literacy in the Context of Community Empowerment in an Emerging Society 5.0. *Society*, 11(1), 1-12.

<https://doi.org/10.33019/society.v11i1.491>

Shafiei Sabet, N., Khaksar, S. (2018). The effect of social capital on the participation of villagers in rural development programs with the mediating role of the perceived effects of programs and projects. *Rural Research*, 10 (2), 258-275. (in Persian)

<http://dx.doi.org/2010.22059/jrur.2019.276097.1331>

Shayan, M., Raeisi, M.K., Mohammadi, M. (2017). Investigating the impact of social capital on improving the economic indicators of villages in Zarin Dasht city. *Haft Hesar Environmental Studies*, 24 (6), 15-28. (in Persian)

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.23225602.1397.6.24.4.1>

Siisiäinen, M. (2000). Two Concepts of Social Capital: Bourdieu vs. Putnam. Paper presented at ISTR Fourth International Conference "The Third Sector: For What and for Whom?" Trinity College, Dublin, Ireland July 5-8, 2000.

[https://www.researchgate.net/publication/200031251\\_Two\\_Concepts\\_of\\_Social\\_Capital\\_Bourdieu\\_vs\\_Putnam?enrichId=rgreq-dcebc62ea89b060d1b49529f5ed22807-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzIwMDAzMTI1MTtBUzoXNzI4MDI3NjYyODY4NDhAMTQxODIxMDc5ODAzMA%3D%3D&el=1\\_x\\_3&\\_esc=publicationCoverPdf](https://www.researchgate.net/publication/200031251_Two_Concepts_of_Social_Capital_Bourdieu_vs_Putnam?enrichId=rgreq-dcebc62ea89b060d1b49529f5ed22807-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzIwMDAzMTI1MTtBUzoXNzI4MDI3NjYyODY4NDhAMTQxODIxMDc5ODAzMA%3D%3D&el=1_x_3&_esc=publicationCoverPdf)

Singh, S. (2023). Women Empowerment in India: A critical Analysis. *UNIVERSAL RESEARCH REPORTS | REFEREED | PEER REVIEWED ISSN*, 10(1), 69-74.

<https://doi.org/10.1177/0019556120140308>

Sinha, M., Mahapatra, S.S., Dutta, A., Sengupta, P.P. (2023). Microfinance and Women Empowerment: An Empirical Analysis, 1-4.

DOI:10.4018/978-1-5225-5240-6.ch003

SIVARAMAN, V., DEVANATHAN, D. (2021). EMPOWERMENT OF RURAL WOMEN IN TAMIL NADU THROUGH NSS- A STUDY. *UGC Care Group 1 Journal*, 51(1), 24-28.

[https://www.researchgate.net/publication/356285492\\_EMPOWERMENT\\_OF\\_RURAL\\_WOMEN\\_IN\\_TAMIL\\_NADU\\_THROUGH\\_NSS-A\\_STUDY](https://www.researchgate.net/publication/356285492_EMPOWERMENT_OF_RURAL_WOMEN_IN_TAMIL_NADU_THROUGH_NSS-A_STUDY)

SPARK, C., SHARP, T. L. M., KOCZBERSKI, G. (2020). Relationality and Economic Empowerment: The Role of Men in Supporting and Undermining Women's Pathways. *The Journal of Development Studies*, 1-3.

<https://doi.org/10.1080/00220388.2020.1850697>

Statistical Yearbook of Gilan Province, 2018.

<https://sdimpogl.ir/>

Suresh, N.V., Remy, A.M., Lakshmi, V. (2024). An Empirical Study on Empowering Women through Self Help Groups, 957-964.

[https://doi.org/10.2991/978-94-6463-374-0\\_83](https://doi.org/10.2991/978-94-6463-374-0_83)

- Tarasi, Z., Karimzadeh, H., Aghari Heer, M. (2020). Investigating the relationship between capacity building and empowerment of rural women (case study: Zanjan city). *Geography and Development*, No. 58, 203-224. (in Persian)  
<https://doi.org/10.22111/gdij.2020.5191>
- Tavasuli, G.h., Amani Kalarijani, A. (2019). Social capital in virtual social networks (network social capital). *Cultural Management*, 6(17), 55-70. (in Persian)  
<https://sanad.iau.ir/en/Article/818350>
- Thompson, M. (2018). Social Capital, Innovation and Economic Growth. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*.  
<https://doi.org/10.1016/j.socec.2018.01.005>
- Verhoef, G. (2008). Nationalism, social capital and economic empowerment: SANLAM and the economic upliftment of the Afrikaner people, 1918–1960. *Business History*, 50(6), 695-713.  
[https://www.researchgate.net/publication/247506547\\_Nationalism\\_social\\_capital\\_and\\_economic\\_empowerment\\_SANLAM\\_and\\_the\\_economic\\_upliftment\\_of\\_the\\_Afrikaner\\_people\\_1918-1960](https://www.researchgate.net/publication/247506547_Nationalism_social_capital_and_economic_empowerment_SANLAM_and_the_economic_upliftment_of_the_Afrikaner_people_1918-1960)
- Vimala, S., MAHIMAI ARUL IGNATIUS, C. (2021). A STUDY ON EMPOWERMENT OF WOMEN THROUGH SELF HELP GROUP IN THOOTHUKUDI CORPORATION. *Journal of Xi'an Shiyou University, Natural Science Edition*, 17(11), 309-317.  
<https://www.xisdxjsu.asia/V17I11-32.pdf>
- Widiawati Kimbal, R., Manaroinsong, J., Tangkau, J. (2021). Social Capital Reciprocity and Women Pillars of Family Economy. *Journal of International Conference Proceedings (JICP)*, 4(2), 119-131.  
<https://ejournal.aibpmjournals.com/index.php/JICP/article/view/1232>
- Woolcock, M., Narayan, D. (2000). Social capital: Implications for development theory, research and policy. *The World Bank Research Observation*, 15(2), 225-249.  
<https://vtechworks.lib.vt.edu/server/api/core/bitstreams/62e93d11-959d-45e9-a35a-0e7de38813b6/content>
- Wu, B., Liu, L. (2014). Social capital for rural revitalization in China: A critical evaluation on the government's new countryside programme in Chengdu. *Land Use Policy*, Volume 91, February 2020, 104268.  
<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.104268>
- Wu, C. (2021). Social capital and COVID-19: a multidimensional and multilevel approach. *Chinese Sociological Review*, 53(1), 27-54, DOI: 10.1080/21620555.2020.1814139.  
<https://doi.org/10.1080/21620555.2020.1814139>
- Xiong, F., Zhu, S., Xiao, H., Kang, X., Xie, F. (2021). Does Social Capital Benefit the Improvement of Rural Households' Sustainable Livelihood Ability? Based on the Survey Data of Jiangxi Province, China. *Sustainability*, 13, 10995.  
<https://doi.org/10.3390/su131910995>
- Zhang, S.h., Zhang, L. (2023). The Influence of Brand Social Interaction on Purchase Intention: A Perspective of Social Capital. *SAGE JOURNALS*, 1-17.  
<https://doi.org/10.1177/21582440231169933>

## ارزیابی نقش سرمایه اجتماعی در توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی (نمونه موردی: مناطق روستایی شهرستان لنگرود)

علی حاجی‌نژاد<sup>۱\*</sup>، معصومه نوروزی‌نژاد<sup>۲</sup>

### مقاله پژوهشی

#### چکیده

زنان روستایی به‌ویژه در شمال کشور، در تمامی مراحل تولیدات کشاورزی نقش بسزایی داشته‌اند اما با ورود فناوری‌های نوین، از نقش آنان کاسته شده است. یکی از راه‌های افزایش مشارکت زنان، توانمندسازی اقتصادی است. افزایش توانمندی اقتصادی زنان، کاتالیزوری برای رشد اقتصادی یک کشور است که متأثر از سرمایه اجتماعی می‌باشد؛ از این‌رو هدف پژوهش حاضر این است که اثرات سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی زنان سنجیده شود و مبتنی بر این هدف، سؤال تحقیق این است که توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی در شهرستان لنگرود به چه میزان متأثر از سرمایه اجتماعی بوده است؟ رویکرد پژوهش حاضر، توصیفی-تحلیلی می‌باشد. جامعه آماری، جامعه ۱۸۶۵۵ نفر از زنان روستایی شهرستان لنگرود بوده و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و احتساب میزان خطای ۰/۰۵، تعداد ۳۸۰ نفر از این افراد از طریق نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. براساس نتایج آزمون دوجمله‌ای، می‌توان نتیجه گرفت که سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی، دارای تفاوتی معنی‌دار بوده و هر دو در سطح پایینی قرار دارند. براساس نتایج تحلیل رگرسیون، سرمایه اجتماعی بیش از ۵۶ درصد از شاخص‌های توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی را تبیین می‌کند. براساس محاسبات آماری حاصل از آزمون تحلیل مسیر، شاخص آگاهی و مشارکت بیشترین تأثیر مثبت و مستقیم را بر توانمندسازی اقتصادی زنان دارند. همچنین شاخص آگاهی بیشترین تأثیر غیر مستقیم را نیز بر توانمندسازی داشته و بر مشارکت تأثیرگذار است و به تبع آن منجر به توانمندسازی اقتصادی زنان گردیده است.

جغرافیا و آمایش شهری-منطقه‌ای  
بهار ۱۴۰۴، سال ۱۵، شماره ۵۴  
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۱۰  
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۱/۲۳  
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۴  
صفحات: ۱۷۴-۱۴۱



واژه‌های کلیدی:  
سرمایه اجتماعی، توانمندسازی اقتصادی، زنان روستایی، تحلیل مسیر، شهرستان لنگرود.

#### مقدمه

فقر، یک نگرانی جهانی است که مردم را در سراسر جهان به‌خصوص در نواحی روستایی تحت تأثیر قرار می‌دهد (Mutandwa Chakona et al, 2021: 3). در بیشتر نقاط جهان، زنان نسبت به مردان بیشتر در فقر زندگی می‌کنند، نرخ‌های پایین‌تری از اشتغال دارند و دستمزد کمتری می‌گیرند (Ree et al, 2021: 4)؛ این در حالی است که زنان نقش بسیار حیاتی در پیشرفت بشر دارند (Vimala & ARUL IGNATIUS, 2021: 310). شواهد نشان می‌دهد که زنان کمتر تصمیم‌گیری مالی خانوار را کنترل می‌کنند یا می‌توانند در آن مشارکت داشته باشند (Cornisha et al, 2021: 20). یکی از راه‌های افزایش مشارکت زنان، توانمندسازی است. هدف این امر، افزایش مشارکت از طریق افزایش دانش، نگرش و مهارت و همچنین کار مستقل است (Hanifa et al, 2021: 1030). توانمندسازی اغلب در رابطه با بعد اقتصادی تفسیر می‌شود (SPARK et al, 2020: 2). در این بین، توانمندسازی زنان نیز به‌طور اساسی

به توانمندسازی اقتصادی وابسته است (Vimala & ARUL IGNATIUS, 2021: 309). توانمندسازی اقتصادی ابزاری قدرتمند برای مقابله با فقر است (SIVARAMAN & DEVANATHAN, 2021: 25) و مستقیماً بر بهبود قدرت تصمیم‌گیری زنان و رفاه مالی آن‌ها تأثیر می‌گذارد (Kanwar & Arrawatia, 2020: 27312; Kumari et al, 2020: 33). فعالیتهای توانمندسازی اقتصادی را می‌توان مانند ترویج کسب‌وکارهای کوچک، تعاونی‌ها، برنامه‌های اشتغال‌زایی و گروه‌های پس‌انداز و اعتباری که از طریق آن می‌توانند درآمد خود را کسب کنند، انجام داد (Jagtap, 2021: 40). افزایش توانمندی اقتصادی زنان کاتالیزوری برای توسعه است که به رشد اقتصادی یک کشور کمک می‌کند (Ajani et al, 2013: 26). توانمندسازی اقتصادی از جنبه‌های مهم توسعه جامعه و متأثر از سرمایه اجتماعی است. به‌طور کلی، سرمایه اجتماعی متعلق به یک جامعه می‌تواند اقتصاد یک جامعه را احیا کند (Amir Zal et al, 2013: 1276). سرمایه اجتماعی آن روابط، انجمن‌ها و شبکه‌های غیر رسمی را تشکیل می‌دهد که احساسات مشترک، رفاقت و همکاری را از طریق تعامل بین افراد ایجاد می‌کند (Onodugo et al, 2021: 503; binti Ani, 2021: 730). در بخش توسعه اقتصادی، سرمایه اجتماعی تأثیر بسیار بالایی بر توسعه و پیشرفت بخش‌های مختلف اقتصادی دارد (Busthanul et al, 2021: 2). انعطاف‌پذیری زنان در تقویت روابط اجتماعی با محیط اجتماعی‌شان، فرصتی را برای دسترسی به منابع اقتصادی ایجاد می‌کند (Gorska et al, 2021: 3). سرمایه اجتماعی به‌طور هم‌زمان به پایداری مالی، هدف‌گذاری کاهش فقر و توانمندسازی زنان کمک می‌کند (Mayoux, 2001: 437). توسعه یک سرمایه اجتماعی پایدار می‌تواند موفقیت اقتصادی زنان، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه را تحریک کند تا بتوانند به‌طور کامل در حل مشکلات اجتماعی مانند فقر و نابرابری مشارکت کنند (Dwumfour Osei & Zhuang, 2020: 2).

اندیشمندان به این مسئله واقف شده‌اند که رابطه معناداری بین مسئله سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی زنان وجود دارد (Busthanul et al, 2021; Widiawati Kimbal et al, 2021; Gorska et al, 2021; binti Ani, 2021; Aritenang, 2021). در ایران، همانند بسیاری از نقاط دنیا، مسئله اشتغال زنان، یک مسئله بگرنج جامعه روستایی است. علی‌رغم این‌که نیمی از جمعیت جامعه روستایی را زنان تشکیل می‌دهند و به نوعی دخیل در فعالیتهای اقتصادی روستا به‌ویژه بخش کشاورزی و صنایع دستی می‌باشند اما عملاً از منافع ناشی از فعالیتهای اقتصادی خود کم‌بهره‌اند و یا بهره‌مند نیستند چرا که ما به ازای اشتغال در فعالیتهای اقتصادی، هزینه‌ای بابت جبران خدمات به زنان پرداخت نمی‌شود. این مسئله در جامعه روستایی گیلان و شهرستان لنگرود نیز خود را نشان می‌دهد؛ تأیید این پیش‌فرض نرخ مشارکت اقتصادی زنان است؛ به‌گونه‌ای که به استناد نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، ۱۵/۶ درصد زنان در فعالیتهای اقتصادی اشتغال به‌کار داشته و نرخ بیکاری رسمی اعلام‌شده بالغ بر ۱۲/۶ درصد می‌باشد که این آمار و ارقام حاکی از نرخ بالای بیکاری زنان در نواحی روستایی شهرستان می‌باشد اما همان‌طور که ذکر شد، آمار ارائه‌شده از جانب نهادهای ذی‌ربط می‌باشد اما واقعیت‌های عینی و انکارناپذیر حاکی از عدم اشتغال بخش قابل توجهی از زنان در فعالیتهای اقتصادی همراه با دریافت حقوق و دستمزد می‌باشد و این ویژگی زمانی به شکل بارزتری خود را نشان می‌دهد که در یابیم عمده فعالیتهای به‌دلیل شرایط جغرافیایی و محیطی حاکم بر منطقه که مرتبط با بخش کشاورزی است و در تبعیت از شرایط محیطی در دو فصل بهار و تابستان صورت گرفته و در فصول پاییز و زمستان عملاً نه‌تنها زنان بلکه بخش قابل توجهی از جمعیت روستایی به شکل مشخصی اشتغال به‌کار نداشته و در شکل بیکاری فصلی به‌سر می‌برند.

حال با توجه به این مسئله و مباحث مطرح شده، هدف پژوهش این است که اثرات سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی زنان سنجیده شود و مبتنی بر این هدف، سوال اصلی تحقیق این است که توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی در شهرستان لنگرود به چه میزان متأثر از سرمایه اجتماعی بوده است؟

### مروری بر ادبیات موضوع

از اوایل دهه ۱۹۷۰ میلادی، توجه به نقش زنان در فرآیند توسعه فزونی یافت. نوسازی و توسعه، دستاوردهای نامتعادلی برای مردان و زنان در کشورهای در حال توسعه به همراه داشت به طوری که مردان، بهره‌وران و زنان، قربانیان این فرآیند بودند. درک این مسئله از طرف کارگزاران ملی و بین‌المللی، توجه آنان را به نقش زنان در توسعه معطوف کرد و نظریات گوناگونی در این حوزه از مسائل ارائه شد که از جمله آنها، نظریات توانمندسازی می‌باشد. نظریه توانمندسازی زنان، از طرف سارا لانگه ارائه شد. او معتقد است که توانمندسازی زنان عبارت است از این که به زنان، بضاعت و قدرت دفع فشارها و تبعیض‌های بیرونی داده شود تا آنها بتوانند حقوق از دست رفته خود را بازیابند. در این نظریه، زنان در دگرگونی مؤثر در فرآیند توسعه از عناصر منفعل به بازیگرانی مستقل و توانا تبدیل می‌شوند. در اندیشه او، توانمندسازی زنان مشتمل بر ۵ مرحله شامل: مرحله رفاه (که طی آن مسائل مادی زنان در مقایسه با مردان مورد بررسی قرار می‌گیرد)، مرحله دسترسی (فواصل جنسیتی در مرحله رفاهی مستقیماً از مسئله نابرابری دسترسی به منابع ناشی می‌گردد)، مرحله آگاهی (زنان چگونه مفهوم فرآیند توسعه را در حد نابرابری ساختاری درک می‌کنند)، مرحله مشارکت (مشارکت برابر زنان در مقایسه با مردان در فرآیند تصمیم‌گیری) و مرحله کنترل (مشارکت زنان در تصمیم‌گیری به افزایش کنترل در عوامل تولید و تضمین برابری دسترسی به منابع و توزیع عادلانه منافع منتهی می‌گردد) (Sinha et al, 2023: 2; SIVARAMAN & DEVANATHAN, 2021)

اشکالات و کاستی‌هایی در رابطه با نظریه توانمندی لانگه وجود دارد که شامل موارد زیر است:

۱. رویکرد توسعه‌محوری: نظریه توانمندسازی لانگه، توسعه‌محور است؛ به این معنی که انگاره توسعه را اصل فرض می‌کند و توانمندسازی زنان را وسیله‌ای برای مشارکت زنان در فرآیند توسعه قلمداد می‌نماید.
۲. رویکرد فمینیستی: سارا لانگه پس از مشاهده تبعیض‌ها و بی‌عدالتی‌های اجتماعی بر ضد زنان، به یک فعال فمینیستی رادیکال تبدیل شد و نظریه خود را نیز با همین هدف مطرح کرد.
۳. رویکرد مادی: در نظریه لانگه، امور معیشتی و دنیایی، اصالت یافته است و جایی برای امور معنوی در نظر گرفته نشده است؛ حال آن که این امور در زندگی زنان تأثیر فراوانی داشته و نوع نگرش و بینش آنها می‌تواند به زندگی، جهت متفاوت و تعیین‌کننده بدهد.
۴. رویکرد اشتغال‌محوری: هرچند اشتغال زنان به‌طور کلی و خوداشتغالی آنان مطلوب است اما این مطلوبیت مطلق نیست و نباید توقع داشت که زنان از انجام همه نقش‌ها برآیند و تمام مسئولیت‌های خانواده را بپذیرند. لانگه به این مهم توجه نداشته و اشتغال زنان را مفروض قلمداد کرده است.
۵. رویکرد خانواده تک‌والدینی: لانگه از امکان پرداخت به ازدواج مجدد زنان سرپرست خانوار نیز غفلت کرده است. حال آن که تداوم بی‌سرپرستی، صحیح نیست.

۶. رویکرد مرحله‌ای: در نظریه توانمندسازی لانگه، به مراحل توانمندسازی زنان پرداخته شده اما ابعاد و شاخص‌های توانمندسازی به روشنی مشخص نشده است. چنانچه بخواهیم از نظریه توانمندسازی لانگه استفاده کنیم، ابتدا باید آن را به مجموعه‌ای از ابعاد، تجزیه و تقسیم نماییم و آن‌گاه برای هر یک از ابعاد، شاخص‌هایی را برشماریم. بر حسب نیازهای زنان، مفهوم توانمندسازی شامل چهار بعد است: توانمندسازی اقتصادی، توانمندسازی اجتماعی، توانمندسازی بهداشتی و توانمندسازی فرهنگی (Gangmei & Sophia, 2024; Setiadi et al, 2023; Kumari et al, 2020). همان‌طور که ذکر شد یکی از ابعاد توانمندسازی زنان، توانمندسازی اقتصادی آنان است که در تحقیق حاضر به آن پرداخته می‌شود.

### توانمندسازی اقتصادی

توانمندسازی به معنای برابری، انصاف و دموکراسی بدون هیچ‌گونه فشار و سلطه در یک جامعه است. توانمندسازی، تلاشی برای رفع نیازهای شهروندان یادگیرنده در قالب دانش و مهارت‌های مرتبط با زندگی بهتر در زندگی خانوادگی و اجتماعی تعریف می‌شود؛ به بیان دیگر، توانمندسازی فرآیندی است که در آن نابرابری از رهگذر ارتقای قابلیت‌ها و مهارت‌های آحاد جوامع به سمت برابری پیش می‌رود (Reshi & Sudha, 2024: 12; Senyo et al, 2023: 160; Hanifa et al, 2021: 1030; SIVARAMAN & DEVANATHAN, 2021: 26; Alao et al, 2021: 2; Kanwar & Arrawatia, 2015: 27312). و مستلزم تغییر ساختارها و سازمان‌های اجتماعی می‌باشد تا بر سلطه مردان بر زنان و همچنین تبعیض جنسیتی غلبه نماید.

یکی از مهم‌ترین وجوه توانمندسازی، توانمندسازی اقتصادی است. توانمندسازی اقتصادی را می‌توان وسیله‌ای توصیف کرد که به وسیله آن می‌توان افراد فقیر همه جوامع را از انواع محرومیت‌ها رها کرد و جامعه را تشویق می‌کند تا از جنبه اقتصادی به خود اتکالی برسند. از طرف دیگر، توانمندسازی زنان عبارت است از: گسترش توانایی زنان برای انتخاب استراتژیک زندگی در محیطی که قبلاً این توانایی از آن‌ها دریغ شده بود و فرآیندی که در آن زنان سهم بیشتری از کنترل بر منابع - مادی، انسانی و فکری مانند دانش، اطلاعات، ایده‌ها و منابع مالی مانند پول و دسترسی به پول - و کنترل بر تصمیم‌گیری در خانه، جامعه، جامعه و ملت و کسب قدرت به دست می‌آورند (SIVARAMAN & DEVANATHAN, 2021: 26; Kanwar & Arrawatia, 2015: 27312). که تأکیدش بر رفع نیازهای زنان متمرکز است تا آن‌ها را قادر سازد از نظر اقتصادی خودکفا شده، از نظر اجتماعی آگاه شوند، با آگاهی سیاسی و حقوقی به خوبی آموزش ببینند و آماده مشارکت در امور مختلف محوله باشند (Adera & Abdisa, 2023: 5; Fedasa Hordofa & Ayele Badore, 2023: 7; Bracking, 2019: 420; Longwe, 1991). توانمندسازی زنان بر حسب توانمندسازی اقتصادی سنجیده می‌شود که شامل افزایش درآمدها، ارزش افزوده و گردش مالی است (Gangmei & Sophia, 2024: 775; Sinha et al, 2023: 2; Verhoef, 2008: 696). انجمن زنان خوداشتغال که بر توانمندسازی اقتصادی زنان تأکید کرده است، بر این باور است که افزایش دیده شدن امکان‌پذیر نیست مگر این‌که دسترسی زنان فقیر به مالکیت منابع اقتصادی وجود داشته باشد (Suresh et al, 2024: 960; SIVARAMAN & DEVANATHAN, 2021: 26). نتایج مثبت توانمندسازی اقتصادی زنان عبارتند از: رشد سریع مشارکت زنان در فعالیتهای درآمدزا، به اقتصاد کمک می‌کند تا فقر را تا حد قابل توجهی کاهش دهد؛ با دسترسی به منابع مطابق با نیاز، زنان کشاورز می‌توانند تولید را افزایش دهند و خانواده‌های خود را کمتر در معرض

گرسنگی و سوء تغذیه قرار دهند؛ مالکیت اموال و استفاده از آن برای کسب درآمد، قدرت چانه‌زنی زنان را در خانه افزایش و آسیب‌پذیری آن‌ها را در برابر خشونت خانگی کاهش می‌دهد (Anwar et al, 2023: 5; Jagtap, 2021: 41; SPARK et al, 2020: 2). توانمندسازی اقتصادی زنان هم برای درک حقوق زنان و هم برای دستیابی به اهداف توسعه گسترده تر مانند: رشد اقتصادی، کاهش فقر و رفاه اجتماعی حیاتی است. زنان زمانی از نظر اقتصادی توانمند می‌شوند که توانایی پیشرفت اقتصادی و قدرت تصمیم‌گیری صحیح اقتصادی را داشته باشند. توانمندسازی زنان یک موقعیت برد-برد نه تنها برای زنان بلکه برای کل اقتصاد است. زنان توانمند بیشتر می‌توانند به رفاه برسند و به افزایش بهره‌وری، رشد اقتصادی، کاهش فقر و افزایش کارایی کمک می‌کنند؛ بنابراین توانمندسازی زنان باعث توسعه پایدار یک جامعه می‌شود (Kumari et al, 2020: 33).

با توجه به بحث فوق، حقوق اقتصادی زنان قطعاً شاخص مهمی برای ارتقای جایگاه آنان است. این بعد قدرت، تصمیم‌گیری مالی را پوشش می‌دهد و به رشد اقتصادی، دسترسی مالی، اعتبار، انسجام اجتماعی، مشارکت محلی و تعامل تراکنش‌های مالی رسمی و غیره برای بهبود زندگی آن‌ها کمک می‌کند. در اقتصاد جهانی جدید، توانمندسازی زنان به یک مهم برای کشورها تبدیل شده است تا بتوانند به اهداف توسعه مانند: رشد اقتصادی، کاهش فقر، بهداشت، آموزش و رفاه دست‌یابند (Setiadi et al, 2023: 5; Kumari & Subrahmanyam, 2017: 510).

در راستای توسعه توانمندسازی اقتصادی، این توانمندسازی به‌خودی خود ماهیتی ندارد. در عوض، برای حفظ آن به عناصر دیگری نیاز دارد که همان سرمایه اجتماعی است. به‌طور کلی، سرمایه اجتماعی متعلق به یک جامعه می‌تواند اقتصاد یک جامعه را احیا کند (Akmal Kaipa & Emil Rachman, 2024: 165; Singh, 2023: 72; Verhoef, 2008: 696).

### سرمایه اجتماعی

اولین توضیح و تفسیر یکپارچه از اصطلاح سرمایه اجتماعی، توسط پیر بوردیو در ۱۹۷۲ میلادی انجام شد. بوردیو سرمایه اجتماعی را به‌عنوان مجموع منابع بالقوه و بالفعل که به عضویت در یک گروه مرتبط می‌شود، تعریف می‌کند که هر یک از اعضا با پشتیبانی سرمایه اجتماعی فراهم می‌کنند؛ بنابراین در تعریف بوردیو تأکید روی شبکه‌های اجتماعی است که دسترسی به منابع گروهی را فراهم می‌کند. نتایج این سرمایه اجتماعی نهایتاً پاداش اقتصادی است که از طریق مشارکت مداوم در شبکه به‌وجود می‌آید (Muliadi, 2024: 828; Mishchuk, 2023: 5).

در دهه ۱۹۸۰ جیمز کلمن فصل مهمی از کتاب بنیان‌های نظریه اجتماعی خود را به بحث سرمایه اجتماعی اختصاص داد. کلمن سرمایه اجتماعی را از طریق کارکردش تعریف کرد. از نظر ایشان، سرمایه اجتماعی منبعی اجتماعی-ساختاری است که دارایی و سرمایه افراد محسوب می‌شود. این دارایی شیء واحدی نیست بلکه ویژگی-هایی است که در ساختار اجتماعی وجود دارد و باعث می‌شود افراد با سهولت بیشتری وارد کنش اجتماعی شوند؛ بنابراین از نظر کلمن، سرمایه اجتماعی، جنبه‌ای از ساختار اجتماعی برای کنشگران است که کنشگران می‌توانند از آن‌ها برای کسب منافعشان استفاده کنند (Ponzetto & Troiano, 2024: 8; Evers, 2003: 15).

در دهه ۱۹۹۰، مفهوم سرمایه اجتماعی توسط بانک جهانی و کتاب بولینگ تنهای رابرت پاتنام معروف شد. پاتنام سرمایه اجتماعی را به‌عنوان «ویژگی‌های سازمان اجتماعی، مانند اعتماد، هنجارها و شبکه‌ها که می‌تواند کارایی جامعه را با تسهیل اقدامات هماهنگ بهبود بخشد» تعریف کرد (Lu et al, 2021: 11; Siisiäinen, 2000). سرمایه

اجتماعی می تواند هم در سطح فردی و هم در سطح زمینه ای تحلیل شود. اعتماد فرد به افراد دیگر و همچنین اعتماد آن ها به نهادها اشاره دارد و اغلب به اشکال حمایت اجتماعی و کارآمدی جمعی اشاره می کنند (Wu, 2021: 30). هسته اصلی نظریه سرمایه اجتماعی این است که شبکه های اجتماعی دارای ارزش هستند. این روابط منابعی را تشکیل می دهند که می توان از آن ها برای دستیابی به اهداف خاصی مانند حمایت اجتماعی، مشارکت در شرکت تجاری یا افزایش بهره وری استفاده کرد. شبکه ها از طریق دسترسی اعضا به منابعی که برای افراد خارج از شبکه اجتماعی در دسترس نیست، مزایای مثبتی ارائه می دهند (Prayitno et al, 2023: 210; Hoyman et al, 2016: 343).

با تعمیق تحقیقات، محققان به طور کلی دریافته اند که عناصر اصلی سرمایه اجتماعی، شبکه اجتماعی، مشارکت اجتماعی و اعتماد اجتماعی است. شبکه اجتماعی از روابط نهفته بین اعضای سازمان مشترک تشکیل شده است. شبکه های اجتماعی می توانند به طور مؤثر مشکل عدم تقارن اطلاعات را حل کنند. مشارکت اجتماعی به مشارکت اعضای اجتماعی در سازمان های اجتماعی-اقتصادی اطلاق می شود. هر چه خانوارها فعالتر در فعالیت های گروهی مختلف در روستا شرکت کنند، فرصت ها و منابع بیشتری خواهند داشت و توانایی آن ها برای جلوگیری از تأثیر مخاطر قوی تر خواهد بود. اعتماد اجتماعی به عنوان یک رابطه اعتماد تعریف می شود که می تواند رفتار مورد انتظار دیگران را درک کند و معمولاً بین افراد در حال تعامل ایجاد می شود. اعتماد اجتماعی به عنوان کلید تقویت ارتباطات اجتماعی می تواند هزینه های مبادله و عدم تقارن اطلاعات و خطرات را کاهش دهد و در نتیجه کارایی و بهره وری را بهبود بخشد (Julsrud, 2023: 815; Qiu et al, 2021: 3; Xiong et al, 2021: 2; Aritenang, 2021: 2).

دو نوع سرمایه اجتماعی معمولاً متمایز وجود دارد: پیوندی (افقی) و پل زدنی (Fenton et al, 2023: 375; Adusei & Amoah & Adjei, 2021: 3). سرمایه اجتماعی پیوندی (افقی) به پیوندهای نزدیک بین دوستان و خانواده ها، ایجاد اعتماد بین اعضای گروه های اجتماعی مشابه اشاره دارد؛ سرمایه اجتماعی پل زدنی به پیوندهای انجمنی اشاره دارد که اعضای گروه های مختلف را به هم متصل می کند (Fraser et al, 2021: 2; Kustepeli et al, 2020: 5). چنین شبکه هایی ممکن است به مردم کمک کنند تا هزینه های کسب اطلاعات را کاهش دهند و احتمال همکاری را افزایش دهند که به نفع توسعه اقتصادی و اجتماعی است (Saz-Gil et al, 2021: 2; Dwumfour Osei & Zhuang, 2020: 3). تأثیرات سودمند سرمایه اجتماعی به طور کلی به سه دسته تقسیم می شود که متقابل نیستند: اطلاعات و تحقیق، اجبار-جذب و نفوذ. ابتدا، اعضای شبکه می توانند از ارتباطات اجتماعی خود برای تولید اطلاعات مفید برای خود یا گروه استفاده کنند. دوم، روابط اجتماعی نیز می تواند فشارهای هنجاری را القا کند. سوم، یک عضو شبکه از طریق روابط اجتماعی خود می تواند از درجات مختلفی از نفوذ و قدرت بهره مند شود (Schwartz, 2023: 10; Zhang & Zhang, 2023: 7; Khazami & Lakner, 2021: 2).

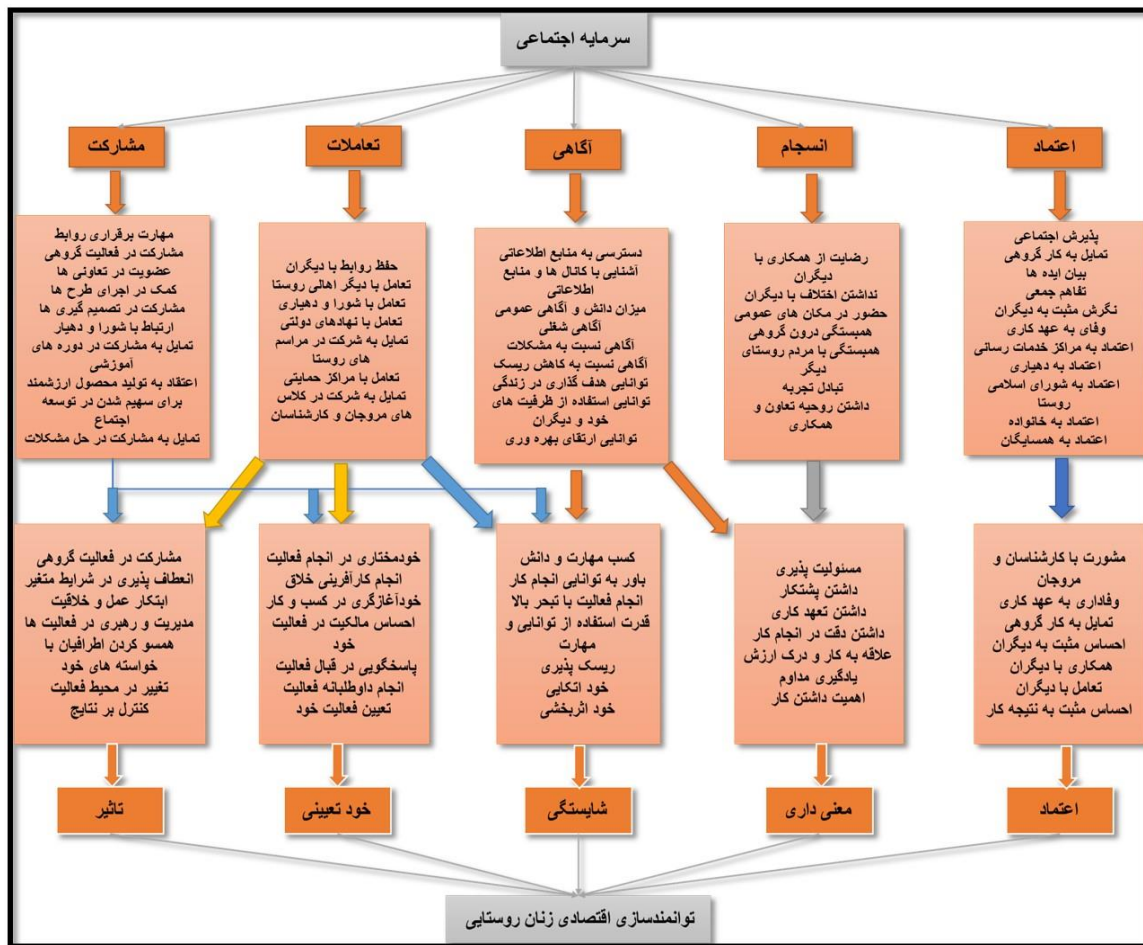
سرمایه اجتماعی که از اعتماد و شبکه های مبتنی بر اعتماد تشکیل شده است، همکاری و به اشتراک گذاری اطلاعات بین عوامل اقتصادی را تسهیل می کند و از این رو برای فعالیت های نوآوری اساسی است. اعتماد و همکاری می تواند هزینه های معاملات را کاهش دهد، به اجرای قراردادها و بهبود دسترسی به اعتبار کمک کند (Thompson, 2018: 2). بسیاری از یافته های تحقیقاتی ثابت کرده اند که سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی با یکدیگر مرتبط هستند. مستقل بودن، یک شاخص توانمندسازی اقتصادی است و زمانی اتفاق می افتد که یک جامعه براساس نقاط قوت خود از شبکه موجود استفاده کند. توانمندسازی زنان نیز زمانی اتفاق می افتد که آن ها شغل جدیدی پیدا می کنند، درآمدشان افزایش می یابد و توانایی آن ها برای برآوردن نیازهای خود و خانواده هایشان افزایش می یابد که

در این بین سرمایه اجتماعی به توسعه اجتماعی-اقتصادی کمک می‌کند و اگر جامعه شبکه ضعیفی داشته باشد، عکس آن اتفاق خواهد افتاد (Dahiyat et al, 2021: 8; Amir Zal et al, 2013: 1278). رابطه مثبت بین سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی مبتنی بر این ایده است که داشتن سطوح بالاتر اعتماد در میان اعضای یک جامعه، هزینه‌ها و موانع مبادلات اقتصادی را کاهش داده و قابلیت اجرای قراردادهای تجاری را بهبود می‌بخشد (Ansari et al, 2012: 815)؛ همکاری و به اشتراک‌گذاری اطلاعات بین عوامل اقتصادی را تسهیل می‌کند و از این‌رو برای فعالیت‌های نوآوری و رشد اقتصادی، اساسی است (Thompson, 2017: 5). سرمایه اجتماعی می‌تواند هویت جامعه را تقویت کرده و رفاه جامعه را با توانمندساختن شرکت‌کنندگان برای همکاری مؤثرتر در تعقیب اهداف مشترک تقویت کند (پاتنام، ۱۹۹۵). اهمیت سرمایه اجتماعی برای کاهش فقر توسط انسان‌شناسانی مانند اسکات (۱۹۷۶) مشخص شده است، روابط قوی جامعه می‌تواند به حل‌وفصل اختلافات آینده کمک کند. سرمایه اجتماعی ساختاری در صورتی که کسب‌وکارها برای حفظ و توسعه سرمایه اجتماعی رابطه‌ای تلاش کنند- به‌جای تلاش برای بازسازی روابط موجود و هنجارهای حاکمیتی- و از استحکام روابط موجود، به‌ویژه پیوندهای کلیدی اعضای تأثیرگذار با بقیه گروه استفاده کنند، احتمالاً حفظ می‌شود. سرمایه اجتماعی رابطه‌ای نه‌تنها بر دسترسی و توانایی تبادل و ترکیب مجدد دانش تأثیر می‌گذارد بلکه بر تمایل به انجام آن از طریق ایجاد تعهدات و انتظارات متقابل تأثیر می‌گذارد و اگر کسب‌وکارها برای حفظ سرمایه اجتماعی پیوندی موجود تلاش کنند، می‌تواند منجر به انتشار گسترده‌تری از قابلیت‌ها در جامعه شود (Istriyani, 2024: 45; Ansari, 2012: 814).

ارتباط سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی توسط چند پژوهشگر مورد مطالعه و پژوهش قرار گرفت. Widiawati Kimba et al (2021) در مطالعه‌ای به بررسی "سرمایه اجتماعی متقابل زنان و ارکان اقتصاد خانواده" پرداخته‌اند. نتایج به‌دست‌آمده نشان‌داد که اشکال متقابل سرمایه اجتماعی زنان شامل همکاری دانش، انتقال دانش رایگان، حمایت از اعضای خانواده، همکاری و تشویق متقابل بین افراد، کمک به یکدیگر، ایجاد انگیزه، همدلی با دیگران، و مشارکت، به تقویت اقتصادی خانواده منجر می‌شود. در ارتباط با موضوع تحقیق، تاکنون چند مطالعه انجام شده است که هر کدام به‌نحوی سعی کرده‌اند به بررسی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی زنان بپردازند. binti Ani (2021) در مقاله خود با عنوان "ارتباط بین مشارکت، رهبری، سرمایه اجتماعی و روان‌شناسی شخصی با توانمندسازی اقتصادی در میان گروه‌های کوچک زنان در مالزی" به این نتیجه دست یافت که این چهار متغیر مستقل با توانمندسازی اقتصادی ارتباط متوسط و زیاد دارند. براساس یافته‌های پژوهش، می‌توان با توجه به این چهار متغیر، توانمندی اقتصادی گروه‌های خرده‌مالک زنان را بهبود بخشید. Aritenang (2021) در تحقیقی به "نقش سرمایه اجتماعی بر عملکرد اقتصادی شرکت‌های روستایی: (مطالعه موردی روستاهای اندونزی)" پرداخته است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که در حال حاضر بنگاه‌های روستایی تأثیر کمی بر رشد اقتصادی روستایی دارند. این مطالعه همچنین با برجسته‌کردن اهمیت سرمایه اجتماعی و دارایی‌های محلی روستا برای تعیین توسعه BUMDes در اندونزی، پیامدهای سیاست را مورد بحث قرار می‌دهد. به‌طور خاص، سیاست‌های محلی باید به‌منظور افزایش مشارکت جامعه و بهبود سرمایه انسانی BUMDes در مدیریت و بازاریابی باشد. (Khairani et al, 2021) در تحقیق‌شان با عنوان "توانمندسازی اقتصادی مبتنی بر تقویت سرمایه اجتماعی در اجرای بنگاه‌های روستایی" به این نتایج دست یافتند که توانمندسازی اقتصادی جامعه از طریق اجرای BUMDes در مناطق Mandailing Natal عناصر متعددی از نقش سرمایه اجتماعی را آشکار می‌کند. اول، مشارکت جامعه؛ دوم، روابط بین مدیران

BUMDes، رهبران روستا و اعضای جامعه؛ سوم، هنجارهای اجتماعی و باورهای جامعه. سرمایه اجتماعی، اعتماد را به عنوان تلاشی برای توانمندسازی اقتصاد جامعه در Mandailing Natal تقویت می‌کند. & Dwumfour Osei & Zhuang (2020) در مطالعه‌ای با عنوان " پیوند راهبردهای کاهش فقر روستایی و سرمایه اجتماعی: نقش میانجی کارآفرینی زنان و نوآوری اجتماعی" به این نتیجه رسیدند که عملکرد رشد کارآفرینی زنان به‌طور مثبت و معناداری با کاهش فقر روستایی مرتبط است. علاوه بر این، تأثیر نوآوری اجتماعی و سرمایه اجتماعی رابطه‌ای بر کاهش فقر مثبت نشان داد. Amir Zal et al (2013) در مقاله‌ای به "کاوش سرمایه اجتماعی و رابطه آن با توانمندسازی اقتصادی اورنگ کوالا در جوهور، مالزی" پرداختند. یافته‌های این مطالعه نشان داد که اورنگ کوالا دارای سرمایه‌های اجتماعی است اما این رابطه براساس انواع سرمایه اجتماعی، سرمایه اجتماعی پیوندی و سرمایه اجتماعی پل ارتباطی متفاوت است. به‌طور خاص، اورنگ کوالا دارای سرمایه اجتماعی پیوند ضعیفی است. آن‌ها همچنین توانایی توانمندسازی اقتصاد خود را از طریق خوداتکایی نشان می‌دهند.

مطالعه تحقیقات پیشین نشان داد که هر یک از محققان سعی کرده‌اند به‌نحوی به رابطه بین سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی بپردازند اما در این بین، تحقیقات کمتری به زنان روستایی و توانمندسازی اقتصادی آنان و نقشی که سرمایه اجتماعی می‌تواند بر آن داشته باشد، توجه داشته‌اند. از طرف دیگر، تاکنون مطالعه‌ای با عنوان "نقش سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی"، در ایران انجام نشده است؛ بنابراین در تحقیق حاضر با استفاده از ادبیات و مدل مفهومی‌ای (شکل ۱) که تأثیر متغیر مستقل (سرمایه اجتماعی) را بر متغیر وابسته (توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی) را مشخص سازد، به بررسی ارتباط بین این دو متغیر در محدوده مورد مطالعه پرداخته شد.



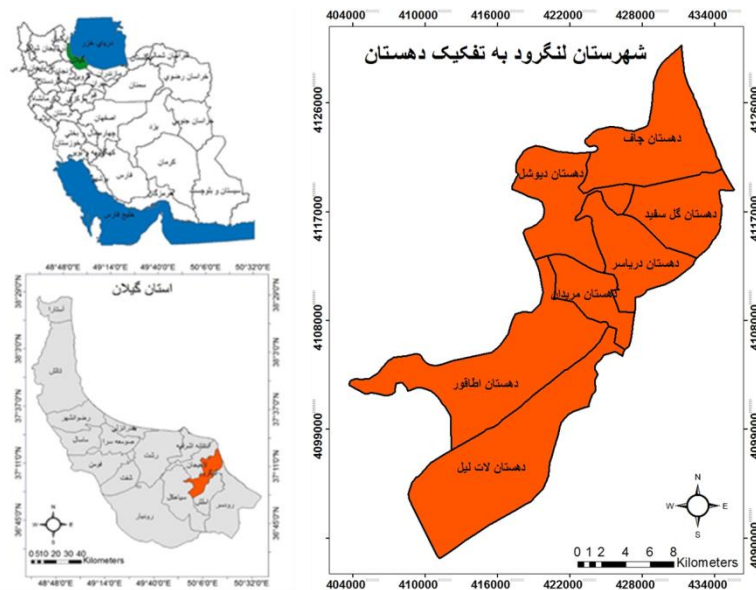
تصویر ۱. مدل مفهومی تأثیر سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی.

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

## مواد و روش‌ها

رویکرد پژوهش حاضر، توصیفی-تحلیلی و پیمایشی می‌باشد. جمع‌آوری اطلاعات به دو صورت اسنادی و پیمایشی صورت گرفته است. در قسمت اسنادی، از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و در قسمت پیمایشی با تکمیل پرسش‌نامه اطلاعات مورد نیاز گردآوری شد. جامعه آماری تحقیق (براساس سرشماری سال ۱۳۹۵)، ۱۸۶۵۵ نفر از زنان روستایی شهرستان لنگرود بوده است. با استفاده از فرمول کوکران و احتساب میزان خطای ۰/۰۵، تعداد ۳۸۰ نفر از زنان به‌عنوان جامعه نمونه تحقیق انتخاب شدند که به‌صورت تناسب‌گیری از ۱۱۰ روستای ۲۰ خانوار و بالاتر و به‌روش تصادفی ساده مورد پرسش قرار گرفتند (جدول ۱). متغیرهای تحقیق با طیف لیکرت اندازه‌گیری شده و با کدگذاری در ۵ طیف، به متغیرهای کمی تبدیل شده‌اند. متغیرهای توانمندسازی اقتصادی در (جدول ۲) و سرمایه اجتماعی در (جدول ۳) ذکر شده‌اند. سپس با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی (آزمون دو جمله‌ای، تحلیل مسیر)، اطلاعات به‌دست‌آمده در نرم‌افزار مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. مقدار آلفای کرونباخ کل شاخص‌ها، ۰/۸۹ می‌باشد؛ بنابراین متغیرهای تحقیق از پایایی و اعتبار لازم برخوردار بوده‌اند. تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز در نرم‌افزار «SPSS» انجام شد.

شهرستان لنگرود از نظر موقعیت نسبی در شرق استان گیلان قرار دارد. این شهرستان از طرف شمال به دریای خزر، از طرف غرب به شهرستان لاهیجان و از جنوب به سیاهکل، از طرف شرق به شهرستان رودسر، از جانب جنوب شرقی به شهرستان املش محدود گردیده است. موقعیت ریاضی شهرستان لنگرود نیز بین مختصات ۴۹ درجه و ۵۵ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۱۶ دقیقه طول شرقی جغرافیایی و ۳۶ درجه و ۵۶ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۱۹ دقیقه عرض شمالی جغرافیایی قرار دارد (سالنامه آماری استان گیلان، ۱۳۹۸). براساس سرشماری سال ۱۳۹۵، این شهرستان در روستاهای ۲۰ خانوار و بیشتر دارای ۱۸۶۵۵ نفر جمعیت زنان است.



تصویر ۲. موقعیت محدوده مورد مطالعه

(منبع: گردآوردگان، ۱۴۰۳)

جدول ۱. تعداد زنان روستاهای جامعه آماری مورد مطالعه

تعداد حجم جامعه آماري	روستا	تعداد حجم جامعه آماري	روستا	تعداد حجم جامعه آماري	روستا	تعداد حجم جامعه آماري	روستا	تعداد حجم جامعه آماري	روستا
46	پیشکوه پایین	51	ششلو	223	کفش کل محله	55	تازه آباد	554	موبندان
51	تازه آباد	24	کهلبون	53	نقاره چی محله	57	پشت لله سر	39	آبچالکی
131	گرسک پائین	57	بهپس باغ	57	مرزلات	27	حسن آباد	69	بالامحله نالکیاشر
355	لات لیل	31	اشکال	77	اربولنگه	407	سادات محله	101	پائین محله نالکیاشر

68	بلوردکان	34	خرما	185	تازه آباد کرد سراکوه	380	فتیده	36	آخوند محله
37	حسین آباد	33	اترود	63	خمیرمحله	439	دریاکنار	71	سادات محله
41	آغوزچال	76	پنو	53	کنده سر	363	گل سفید	475	کوشالشاد
29	زرگوش	32	دشت علم	176	لیسه رود تازه آباد	41	گالش خاله	210	لوکلایه
77	کل چال	37	لطفعلی گواهر	123	بالا شکرکش	94	آشیان	251	بازارده گلباغ
17	چالدشت	50	لموش پشت	66	پایین شکرکش	86	اکبرسرا	135	جدانوکر
56	سرلیله	38	مادیان گواهر	34	خانه پستان	41	آلمان لنگه	137	حاج ابراهیم ده
797	کلیدبر	93	چهارسوپشته	23	کردسراکوه بالا	37	انبلان سر	160	خراط محله
327	پائین قاضی محله	99	خاله سر	33	لک پشت	191	پروش پائین	1041	دیوشل
141	خالجیر	39	علی آباد سرا	66	محمد جعفرمحله	43	پروش بالا	504	طالش محله
1482	دریاسر	251	کهلستان	30	نارنج بن پایین	44	میان شکرکش	1022	لیلاکوه
232	بالاسالکویه	31	چلیکی	81	ناوسر	43	ششکلابه	62	دیوشل پشته
451	پایین سالکویه	83	سیاه منسه بالا	27	کند سر شکر کش	23	کره رودخان	143	سیاهکلده
264	سیگارود	121	سیاه منسه پائین	33	بیروم	83	آقاعلی سرا	69	گالش کلام لیلاکوه
130	گلاب محله	33	لاته	83	پپله محله	95	سادات محله	262	بالا پاکبیاده
483	ملاط	77	آبدنگسر	91	تیکسر	104	طالب سرا	381	خالکیاسر
25	لیارچ دمه	38	سیاه کردگواهر	305	کیاگهان	163	سلوش	346	حاجی سرا
195	لیسه رود	79	لشه	453	پرشکوه	43	دادقان سرا	551	مریدان

(منبع: سالنامه آماری استان گیلان، ۱۳۹۸)

جدول ۲. شاخص ها و نماگرهای توانمندسازی اقتصادی با رویکرد شناختی.

منابع	نماگر	شاخص
حیدری ساربان و همکاران، ۱۳۹۵؛ چرمچیان لنگرودی، ۱۳۹۵؛ نادری مهدبی و وحدت مودب، ۱۳۹۷؛ فلاحی و همکاران، ۱۳۹۹؛ تاراسی و همکاران، ۱۳۹۸؛ تاراسی و همکاران، ۱۳۹۹؛ لانگه، ۱۳۷۶؛ لانگه، ۱۳۷۲؛ Reed et al, 2021; Longwe, 1991	مسئولیت پذیری - داشتن پشتکار - داشتن تعهد کاری - داشتن دقت در انجام کار - علاقه به کار و درک ارزش - یادگیری مداوم - اهمیت داشتن کار	معنی داری
	خودمختاری در انجام فعالیت - انجام کارآفرینی خلاق - خودآغازگری در کسب و کار - احساس مالکیت در فعالیت خود - پاسخگویی در قبال فعالیت - انجام داوطلبانه فعالیت - تعیین فعالیت خود	خود تعیینی
	کسب مهارت و دانش - باور به توانایی انجام کار - انجام فعالیت با تبحر بالا - قدرت استفاده از توانایی و مهارت - ریسک پذیری - خودتکایی - خود اثربخشی	شایستگی
	مشارکت در فعالیت گروهی - انعطاف پذیری در شرایط متغیر - ابتکار عمل و خلاقیت - مدیریت و رهبری در فعالیت ها - همسو کردن اطرافیان با خواسته های خود - تغییر در محیط فعالیت - کنترل بر نتایج	تأثیر
	مشورت با کارشناسان و مروجان - وفاداری به عهد کاری - تمایل به کار گروهی - احساس مثبت به دیگران - همکاری با دیگران - تعامل با دیگران - احساس مثبت به نتیجه کار	اعتماد

## جدول ۳. شاخص ها و نماگرهای سرمایه اجتماعی.

شاخص	نماگرها	منابع
انسجام اجتماعی	رضایت از همکاری با دیگران - نداشتن اختلاف با دیگران - حضور در مکان‌های عمومی - همبستگی درون گروهی - همبستگی با مردم روستای دیگر - تبادل تجربه - داشتن روحیه تعاون و همکاری.	حیدری ساربان و همکاران، ۱۳۹۵؛ چرمچیان لنگرودی، ۱۳۹۵؛ کاظمی و همکاران، ۱۳۹۷؛ شفیعی ثابت و خاکسار، ۱۳۹۸؛ شایان و همکاران، ۱۳۹۷؛ حیدری ساربان، ۱۳۹۷؛ Widaiwati Kimbal et al, 2021; Putnam, 2001; Siisiäinen, 2000; Coleman, 1988; Bourdieu, 1986
اعتماد اجتماعی	پذیرش اجتماعی - تمایل به کار گروهی - بیان ایده‌ها - تفاهم جمعی - نگرش مثبت به دیگران - وفای به عهد کاری - اعتماد به مراکز خدمات رسانی - اعتماد به دهیاری - اعتماد به شورای اسلامی روستا - اعتماد به خانواده - اعتماد به همسایگان.	حیدری ساربان، ۱۳۹۷؛ حیدری ساربان و همکاران، ۱۳۹۵؛ کاظمی و همکاران، ۱۳۹۷؛ شفیعی ثابت و خاکسار، ۱۳۹۸؛ شایان و همکاران، ۱۳۹۷؛ Aritenang, 2021; Khairani et al, 2021; Coleman, 1988, Bourdieu, 1986
مشارکت اجتماعی	مهارت برقراری روابط - مشارکت در فعالیت گروهی - عضویت در تعاونی‌ها - کمک در اجرای طرح‌ها - مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها - ارتباط با شورا و دهیار - تمایل به مشارکت در دوره‌های آموزشی - اعتقاد به تولید محصول ارزشمند برای سهم‌شدن در توسعه اجتماع - تمایل به مشارکت در حل مشکلات.	حیدری ساربان، ۱۳۹۷؛ حیدری ساربان و همکاران، ۱۳۹۵؛ کاظمی و همکاران، ۱۳۹۷؛ شفیعی ثابت و خاکسار، ۱۳۹۸؛ شایان و همکاران، ۱۳۹۷؛ Putnam, 2001; Coleman, 1988
آگاهی	آشنایی با کانال‌ها و منابع اطلاعاتی - دسترسی به منابع اطلاعاتی - میزان دانش و آگاهی عمومی - آگاهی شغلی - آگاهی نسبت به مشکلات - آگاهی نسبت به کاهش ریسک - توانایی هدف‌گذاری در زندگی - توانایی استفاده از ظرفیت‌های خود و دیگران - توانایی ارتقای بهره‌وری.	عباس زاده و بوداقی، ۱۳۹۹؛ شفیعی ثابت و خاکسار، ۱۳۹۸؛ حیدری ساربان، ۱۳۹۷؛ Coleman, 1988, Bourdieu, 1986
تعاملات	حفظ روابط با دیگران - تعامل با دیگر اهالی روستا - تعامل با شورا و دهیاری - تعامل با نهادهای دولتی - تمایل به شرکت در مراسم‌های روستا - تعامل با مراکز حمایتی - تمایل به شرکت در کلاس‌های مروجان و کارشناسان.	توسلی و امانی کلاریجانی، ۱۳۹۱؛ شفیعی ثابت و خاکسار، ۱۳۹۸؛ حیدری ساربان، ۱۳۹۷؛ Putnam, 2001; Aritenang, 2021; Khairani et al, 2021; Coleman, 1988; Bourdieu, 1986

براساس یافته‌های توصیفی به‌دست‌آمده، رده سنی پاسخگویان، از ۱۸ تا ۸۰ سال بوده است که سنین مابین ۳۴ تا ۵۰ سال، بیشترین تعداد پاسخگویان را داشت. از نظر سطح تحصیلات، بیشترین سهم با ۲۲/۶ درصد، مختص دیپلم بود. پس از آن، مقاطع دبیرستان (۲۰/۳٪) و سپس کاردانی (۲۰٪) و کارشناسی (۱۳/۷٪) بالاترین درصد را در تحصیلات دارند. از نظر وضعیت تاهل، ۸۶/۶ درصد از پاسخگویان، متاهل و ۱۳/۴ درصد مجرد بودند. زنانی که به پرسش‌نامه پاسخ داده‌اند، ۷۸/۷ درصد، شاغل و ۲۱/۳ درصد، بیکار بوده‌اند. در بین زنان شاغل، بیشترین سهم مشاغل را کشاورزی با سهم ۲۶ درصد داشت. پس از آن مشاغلی که بیشترین سهم را داشتند، شامل تولید نان محلی (۱۰٪)، دستفروشی (۸/۲٪)، ارایشگری (۷/۶٪)، مغازه‌داری (۷/۶٪)، کارمندی (۶/۶٪)، دامداری (۵/۵٪) و خیاطی (۵/۳٪) بودند.

ویژگی‌های توصیفی زنان روستاهای شهرستان لنگرود نشان داد که برخی از زنان این شهرستان در سنین مختلف چه در جوانی و چه در پیری، علاقه‌مند به کار و فعالیت شغلی بوده و برای خود کسب‌وکاری راه انداختند. گرچه بیشترین تعداد را سنین جوانی دارد اما تعداد خانم‌هایی که در سنین بالا هم مشغول به کار هستند، کم نیست. ۷۸ درصد از زنانی که به پرسش‌نامه تحقیق حاضر پاسخ دادند، شاغل بوده‌اند که نشان‌دهنده زنان روستایی این شهرستان چه سرپرست خانوار باشند یا نه، علاقه‌مند به کسب درآمد و استقلال مالی هستند. نتایج حاصل از

یافته‌های توصیفی نشان داد که زنان روستایی بیشتر مشغول کشاورزی هستند که عمدتاً شامل شالی‌کاری، کشت سبزیجات و صیفی‌جات و برداشت چای می‌شود؛ بنابراین با توجه به علاقه آنان به داشتن شغل و کسب درآمد، با فراهم شدن زیرساخت‌های مناسب و به‌خصوص حمایت‌های مالی، می‌توانند نه‌تنها کسب‌وکار مربوط به خود را راه‌اندازی کنند بلکه کارآفرینی نموده و افراد دیگری را هم مشغول نمایند.

### - آزمون دوجمله‌ای (Binomial Test)

برای بررسی معنی‌داری و سطح مؤلفه‌های پژوهش، از آزمون دوجمله‌ای استفاده گردید. هدف این آزمون، مقایسه متغیرهای مورد نظر با حد وسط مورد انتظار است. از آن‌جا که نماگرهای هر شاخص با طیف لیکرت سنجیده شده‌اند، پس از ترکیب نماگرها و ساختن شاخص، عدد ۳ به‌عنوان حد متوسط و میانه نظری مورد انتظار در نظر گرفته شده است و داده‌ها در هر یک از متغیرها با این عدد سنجیده شده‌اند؛ در واقع برای این که مشخص شود که سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی در محدوده مورد نظر از متوسط مورد انتظار بیشتر است یا نه؟ پاسخ سوالات از طریق طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای به‌دست آمده و با میانگین مفروض تحقیق (۳) مورد مقایسه قرار گرفت. براساس جدول ۴، طبق نتایج حاصل از آزمون، سطح سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی در بین زنان روستایی شهرستان لنگرود در تمامی شاخص‌ها معنی‌دار بوده است؛ در واقع با توجه به این که سطح معنی‌داری (sig) به‌دست آمده کمتر از سطح خطای در نظر گرفته شده (۰/۰۵) می‌باشد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی، هر کدام با توجه به ۵ شاخص خود در سطح روستاهای شهرستان مورد مطالعه دارای تفاوت معنی‌دار هستند و این اختلافی که مشاهده می‌شود، ناشی از شانس و تصادف نیست. در ضمن با توجه به نتایج مندرج در جدول، سطح همه شاخص‌های دو متغیر، در حد پایینی قرار دارد؛ به‌عبارتی سطح توانمندسازی اقتصادی و سرمایه اجتماعی در بین زنان روستایی شهرستان لنگرود، پایین است.

جدول ۴. نتایج آزمون دوجمله‌ای (Binomial Test).

Exact Sig. (2-tailed)	Test Prop.	Observed Prop.	N	Category	شاخص	مؤلفه
.000	.50	.31	119	<= 3	Group 1	توانمندسازی اقتصادی
		.69	261	> 3	Group 2	
		1.00	380		Total	
.000	.50	.28	105	<= 3	Group 1	خودمختاری
		.72	275	> 3	Group 2	
		1.00	380		Total	
.000	.50	.20	76	<= 3	Group 1	شایستگی
		.80	304	> 3	Group 2	
		1.00	380		Total	
.000	.50	.25	94	<= 3	Group 1	تأثیر
		.75	286	> 3	Group 2	

		1.00	380		Total	اعتماد	سرمایه اجتماعی
.000	.50	.14	55	<= 3	Group 1		
		.86	325	> 3	Group 2		
		1.00	380		Total	انسجام	
.000	.50	.32	120	<= 3	Group 1		
		.68	260	> 3	Group 2		
		1.00	380		Total	اعتماد اجتماعی	
.000	.50	.27	101	<= 3	Group 1		
		.73	279	> 3	Group 2		
		1.00	380		Total	مشارکت	
.000	.50	.31	119	<= 3	Group 1		
		.69	261	> 3	Group 2		
		1.00	380		Total	آگاهی	
.000	.50	.34	131	<= 3	Group 1		
		.66	249	> 3	Group 2		
		1.00	380		Total	تعاملات	
.000	.50	.29	112	<= 3	Group 1		
		.71	268	> 3	Group 2		
		1.00	380		Total		

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

در این پژوهش به منظور تبیین سیستماتیک تأثیر سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی و نیل به یک مدل جامع، از تکنیک چندمتغیری تحلیل مسیر استفاده شد و تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرهای مورد بحث، در یک مدل مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور براساس پژوهش‌های انجام گرفته و نظریات موجود در این زمینه، مدل‌های مختلف طرح و اجرا شد که نهایتاً مدل مندرج در شکل شماره ۳ تأیید شد. همچنین میزان اثرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرها بر متغیر وابسته محاسبه شد که نتایج در جدول شماره ۷ درج شده است. براساس نتایج تحلیل رگرسیون ضریب همبستگی ۰/۷۵۸ و ضریب تعدیل ۰/۵۶۹ محاسبه شد. به عبارت دیگر سرمایه اجتماعی بیش از ۵۶ درصد از شاخص‌های توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی شهرستان لنگرود را تبیین می‌کنند که از نظر آماری در سطح مطلوبی قرار دارد (جدول شماره ۵). براساس محاسبات جدول ۶، شاخص آگاهی با ضریب بتای ۰/۴۰۶، بیشترین تأثیر مثبت و مستقیم را بر توانمندسازی اقتصادی زنان داشته است. پس از آن شاخص مشارکت با ضریب ۰/۲۵۷، بیشترین اثرگذاری مستقیم را دارد. سه شاخص دیگر نیز به ترتیب، تعاملات (۰/۱۳۴)، انسجام (۰/۰۹۵)، و اعتماد (۰/۰۹۱) تأثیر مستقیم بر توانمندسازی اقتصادی داشته‌اند. علاوه بر این موارد، یکسری از شاخص‌های تحقیق تأثیر غیر مستقیم بر توانمندسازی اقتصادی دارند که در جدول ۷ ذکر شده است. شاخص آگاهی بر مشارکت تأثیر گذاشته (۰/۱۴) و از این طریق بیشترین اثرگذاری غیر مستقیم را بر توانمندسازی اقتصادی

دارند. پس از آن شاخص‌های تعاملات و انسجام (۰/۰۳۶) بالاترین تأثیر غیر مستقیم را بر متغیر وابسته داشته‌اند. شاخص‌های مشارکت و تعاملات (۰/۰۳۵)، تعاملات و اعتماد (۰/۰۳۴)، انسجام و اعتماد (۰/۰۳۳) و مشارکت و انسجام (۰/۰۲۶) رتبه‌های بعدی اثرگذاری غیر مستقیم را بر توانمندسازی اقتصادی دارند. همچنین کمترین اثرات غیر مستقیم را هم شاخص‌های آگاهی و اعتماد (۰/۰۱۸)، آگاهی و تعاملات (۰/۰۱) و مشارکت و اعتماد (۰/۰۰۹) بر متغیر وابسته دارند.

جدول ۵. تحلیل رگرسیون عوامل اثرگذاری کارکردهای سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی.

ضریب تعدیل شده	ضریب تعیین	ضریب چندگانه همبستگی	استاندارد اشتباه تخمینی
۰/۵۶۹	۰/۵۷۵	۰/۷۵۸	۰/۴۲

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

جدول ۶. نتایج مربوط به برآورد مدل عوامل مؤثر توانمندسازی اقتصادی ناشی از سرمایه اجتماعی.

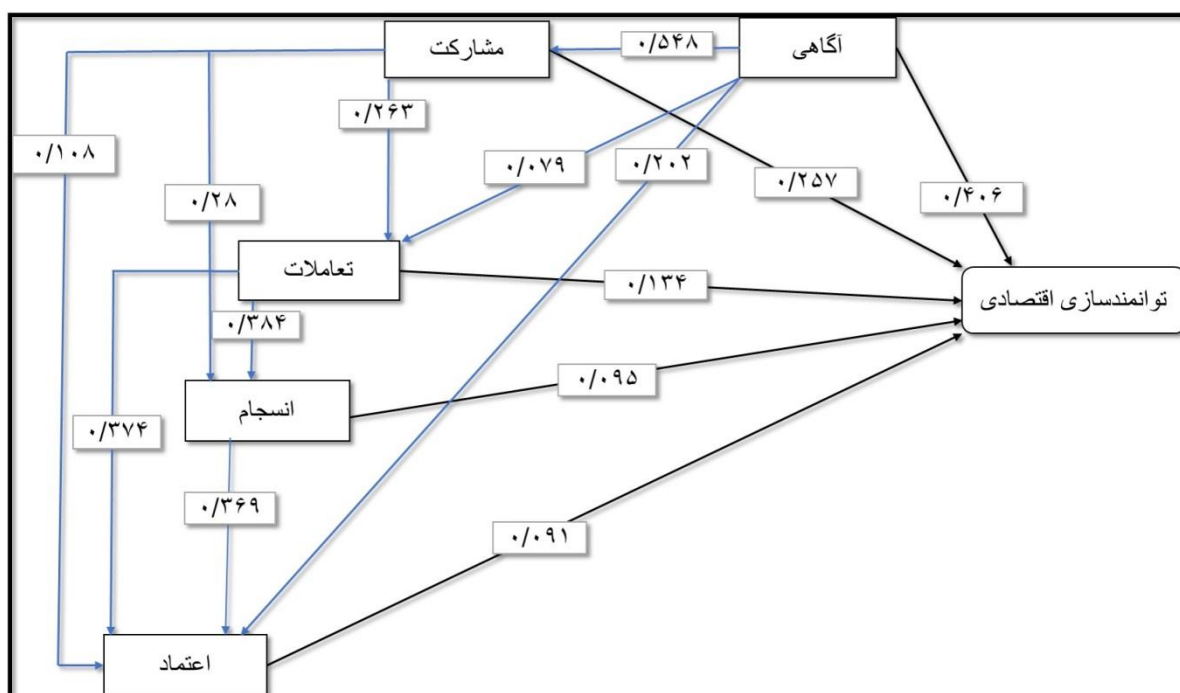
متغیر	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
آگاهی	۰/۵۲۱	۰/۰۵۶	۰/۴۰۶	۹/۳۸۹	۰/۰۰۰
مشارکت	۰/۲۴۱	۰/۰۴۳	۰/۲۵۷	۵/۵۳۸	۰/۰۰۰
تعاملات	۰/۱۶	۰/۰۵۳	۰/۱۳۴	۲/۹۹۸	۰/۰۰۳
انسجام	۰/۱۳۲	۰/۰۵۸	۰/۰۹۵	۲/۲۶۹	۰/۰۲۴
اعتماد	۰/۱۲۸	۰/۰۵۷	۰/۰۹۱	۲/۲۳۴	۰/۰۲۶

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

جدول ۷. تجزیه اثرات متغیرهای تبیین کننده توانمندسازی اقتصادی.

متغیر	تأثیر مستقیم	تأثیر غیر مستقیم	تأثیر کل
آگاهی	۰/۴۰۶	۰	۰/۴۰۶
مشارکت	۰/۲۵۷	۰	۰/۲۵۷
تعاملات	۰/۱۳۴	۰	۰/۱۳۴
انسجام	۰/۰۹۵	۰	۰/۰۹۵
اعتماد	۰/۰۹۱	۰	۰/۰۹۱
آگاهی + مشارکت	۰	۰/۱۴	۰/۱۴
تعاملات + انسجام	۰	۰/۰۳۶	۰/۰۳۶
مشارکت + تعاملات	۰	۰/۰۳۵	۰/۰۳۵
تعاملات + اعتماد	۰	۰/۰۳۴	۰/۰۳۴
انسجام + اعتماد	۰	۰/۰۳۳	۰/۰۳۳
مشارکت + انسجام	۰	۰/۰۲۶	۰/۰۲۶
آگاهی + اعتماد	۰	۰/۰۱۸	۰/۰۱۸
آگاهی + تعاملات	۰	۰/۰۱	۰/۰۱
مشارکت + اعتماد	۰	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)



تصویر ۳. خروجی حاصل از تحلیل مسیر.

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

## نتیجه‌گیری

هدف پژوهش این بود که اثرات سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی سنجیده شود. مبتنی بر این هدف، سوال تحقیق این است که توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی در شهرستان لنگرود تا چه حد متأثر از سرمایه اجتماعی بوده است؟.

براساس نتایج آزمون دوجمله‌ای، می‌توان نتیجه گرفت که سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی، در سطح روستاهای شهرستان لنگرود دارای تفاوتی معنی‌دار هستند. در این حال، سطح شاخص‌های دو مؤلفه از سطح متوسط پایین‌تر بوده و به عبارت دیگر، سرمایه اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی شهرستان لنگرود در سطح پایینی قرار دارد. در ارتباط با سرمایه اجتماعی، زنان روستایی متأسفانه همدلی و انسجام لازم را با هم نداشته و سطح اعتماد و مشارکت در بین آن‌ها پایین است. تجربیات و آگاهی‌های شغلی خود را به اشتراک نمی‌گذارند و این شاید به علل رقابت‌پذیری شغلی آن‌ها یا عدم ارتباط و آشنایی با هم باشد. در این زمینه، لازم است انسجام بین آن‌ها از طریق فضای مجازی تقویت شود. می‌توانند گروه‌هایی در ارتباط با فعالیت‌های مختلف شغلی ایجاد کرده و هر شخصی در گروه کاری مورد علاقه خود عضو شود تا هم از تجربیات دیگران استفاده کند و هم تجربیات شغلی خود را به دیگران ارائه دهد. در ضمن با افزایش سطح تعاملات و در نتیجه ایجاد اعتماد، می‌توانند کسب‌وکار مشترک راه‌اندازی کنند یا همدیگر را برای کار به شخصی معرفی نمایند. از طرف دیگر، پایین بودن سطح توان اقتصادی زنان به این علت نیست که آن‌ها نمی‌خواهند کار کنند یا فعالیت خودشان را شروع نمایند بلکه به دلیل نداشتن منابع مالی، نمی‌توانند کسب‌وکار خود را شروع کنند. بر این مبنا نیاز است صندوق‌های خرد محلی تشکیل شوند تا آن‌ها به وسیله گرفتن وام‌های خرد بتوانند نیاز مالی‌شان را رفع کرده و فعالیت خود را آغاز کنند. نهادهای

حامی مشاغل روستایی نیز تأثیر فراوانی بر توان اقتصادی زنان دارند. این نهادها، از یک طرف منابع مالی را تامین می‌کنند و از طرف دیگر آموزش‌های مختلف شغلی را هم به آن‌ها ارائه می‌دهند. برخی از این نهادها مانند بنیاد برکت، علاوه بر حمایت مالی و آموزش شغلی، روستاییان را برای تشکیل صندوق خرد محلی نیز راهنمایی می‌کنند و از جمله مزایای آن‌ها، گرد هم آوردن روستاییان و افزایش اعتماد، انسجام و مشارکت آنان است. با این کار سرمایه اجتماعی آنان افزایش یافته و بر روابط شغلی و کسب‌وکار آن‌ها نیز تأثیر می‌گذارد. براساس نتایج تحلیل رگرسیون، سرمایه اجتماعی بیش از ۵۶ درصد از شاخص‌های توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی شهرستان لنگرود را تبیین می‌کند؛ در واقع سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی تأثیر مثبت و مستقیم دارد. این نتایج، مؤید یافته‌های پژوهش‌های پاره‌ای از مطالعات و از جمله (Widiawati Kimba et al, 2021; binti Ani, Khairani et al, 2021; Dwumfour Osei & Zhuang 2021; Woolcock and Narayan, 2000) 2021; Hoyman et al, 2016; Ports, 2000) همسو نمی‌باشد زیرا که آن‌ها در پژوهش خود به این نتیجه رسیده‌اند که سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی اثرگذار نیست.

براساس نتایج حاصل از آزمون تحلیل مسیر، شاخص آگاهی بیشترین تأثیر مثبت و مستقیم را بر توانمندسازی اقتصادی زنان داشته است. این نتیجه با تحقیقات (Chakona et al, 2021; Qiu et al, 2021: 3; Xiong et al, 2021: 2; Aritenang, 2021: 2) مطابقت دارد که مطرح می‌کنند شبکه‌های اجتماعی، مشکل عدم تقارن اطلاعات را حل کرده و سطح آگاهی افراد را بالا می‌برند. از طریق در ارتباط بودن زنان با هم مانند: ایجاد کانال‌ها و گروه‌های مجازی و استفاده از تجربیات سایر افراد، سطح دانش و اطلاعات و به تبع آن آگاهی شغلی آن‌ها بالا رفته و با آگاهی بیشتری به کسب‌وکار خود می‌پردازند. پس از آن شاخص مشارکت بیشترین اثرگذاری مستقیم را دارد (مطابق با یافته Busthanul, 2021). از طریق همکاری و مشارکت زنان در امور شغلی، آن‌ها به منابع مالی و انسانی دسترسی بیشتری پیدا کرده و با سرعت بیشتری کار خود را پیش خواهند برد. در عین حال، شاخص‌های تعاملات، انسجام و اعتماد تأثیری مستقیم بر توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی در منطقه داشته‌اند؛ این یافته‌ها مؤید پژوهش فوکویاما و گوردون (Fukuyama, 1995) می‌باشد. شاخص اعتماد، منجر به افزایش مشارکت و اثربخشی کسب‌وکار شده است چرا که سطح بالایی از اعتماد به تبادل اطلاعات مهارتی بین افراد انجامیده و در عین حال دسترسی زود هنگام به خدمات مالی در قالب وام، آموزش مالی و فناوری‌های پرداخت مالی نیز از مزایای افزایش آگاهی از رهگذر سرمایه اجتماعی است. فرصت‌های شغلی زنان در غالب موارد ناشی از استفاده ماهرانه از ارتباطات شخصی و شبکه‌های اجتماعی توسط زنان بوده و با گسترش تعاملات مکرر و ارتباطات بین زنان روستایی، اعتماد بین آن‌ها افزوده شده و بر گسترش آگاهی شغلی و افزایش ریسک‌پذیری با اطلاع از مشکلات کار تأثیر گذاشته است. این یافته با نتایج برخی از پژوهش‌ها از جمله (Aldrich and Meyer, 2015, Cao et al, 2015; Wu et al., 2014) همسو است. علاوه بر این، برخی از شاخص‌های پژوهش تأثیر غیر مستقیم بر توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی را نشان داده است به گونه‌ای که شاخص آگاهی بیشترین تأثیر غیر مستقیم بر مشارکت آنان را داشته و به تبع آن منجر به توانمندسازی اقتصادی زنان گردیده است. دانش، بر بافت اجتماعی - فرهنگی و مشارکت جامعه تأثیرگذار است. به تعبیر دیگر می‌توان گفت که دانش و آگاهی بر بافت اجتماعی - فرهنگی و مشارکت جامعه زنان روستایی نیز تأثیر می‌گذارد. پس از آن شاخص‌های تعاملات و انسجام بالاترین تأثیر غیر مستقیم را بر متغیر وابسته داشته‌اند. این مسئله گواه آن است که وجود مناسبات قوی اجتماعی، ارتباطات، تعاملات و به تبع آن اعتماد حاصله می‌تواند به

حل و فصل اختلافات احتمالی اجتماعی در آینده منجر شود و بستر را برای کاستن از ناهنجاری‌های ایجاد شده و حس اعتماد و احترام، امکان ارتباط و هماهنگی بهتر در میان زنان روستایی جامعه مطالعاتی فراهم سازد. با توجه به یافته‌های پژوهش و نیز نتایج حاصل از مطالعات بین‌المللی، در این خصوص برای تحکیم مناسبات اجتماعی زنان روستایی، کمک به تسهیل و تسریع بستر توانمندسازی اقتصادی، تحکیم روابط زنان جامعه و تأثیرگذاری آن بر اعتماد و روابط مالی اثربخش برای فعالیت‌های اقتصادی و در نتیجه توانمندسازی اقتصادی آنان، ایجاد شبکه‌های اجتماعی محلی، آموزش مهارت‌های ارتباطی و انعطاف‌پذیری، تشکیل صندوق‌های مالی خرد، ایجاد غرفه‌های فروش محصولات محلی، ایجاد کارگاه‌های تولید چای خشک و نان محلی که در شهرستان لنگرود خریداران زیادی دارد، از رهگذر این مناسبات بهبود یافته پیشنهاد می‌شود.

## منابع

عباس زاده، م.، بوداغي، علی (۱۳۹۸). مدلسازی عوامل موثر بر توانمندسازی زنان متاهل استان آذربایجان شرقی با استفاده از نرم افزار آموس گرافیک. مطالعات روانشناختی اجتماعی زنان، دانشگاه الزهراء(س)، ۱۸(۲)، ۴۲-۷.

[https://jwsps.alzahra.ac.ir/article\\_5114.html?lang=fa](https://jwsps.alzahra.ac.ir/article_5114.html?lang=fa)

چرمچیان لنگرودی، م. (۱۳۹۴). نقش سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی اقتصادی زنان شاغل مختلط شهرستان ساری. زنان و جامعه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، ۷(۱)، ۲۸-۱.

[https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article\\_1835.html?lang=fa](https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article_1835.html?lang=fa)

فلاحی، ل.، قاسمی، م.، بادسر، م. (۱۳۹۸). بررسی نقش توانمندسازی زنان روستایی در تحلیل عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر توسعه جوامع محلی. مجله پژوهشی زنان، ۱۱(۴)، ۱۱۵-۱۳۸.

<https://www.magiran.com/p2254123>

حیدری ساریان، وی (۱۳۹۶). نقش سرمایه اجتماعی در توانمندسازی زنان روستایی شهرستان مشگین شهر (مطالعه موردی: بخش مرکزی). جغرافیا (برنامه ریزی منطقه ای)، ۸(۳)، ۲۵۳-۲۳۹.

<https://dori.net/dor/20.1001.1.22286462.1397.8.3.37.8>

حیدری ساریان، وکیل؛ سهیلا باختری، وحید طالعی حور. (۱۳۹۴). ارزیابی و تأثیر مؤلفه های سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی زنان روستایی (مطالعه موردی: روستای شیان، اسلام آباد غرب). زنان و جامعه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، ۷(۴)، ۴۹-۲۷.

[https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article\\_2265.html](https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article_2265.html)

کاظمی، ر. یعقوبی، ج.، نعیمی، ع. (۱۳۹۶). تحلیل تأثیر سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی روانشناختی زنان روستایی شهرستان سلماس. مجله علوم آموزش و ترویج کشاورزی، انجمن ترویج و آموزش کشاورزی ایران، دوره ۱۴، شماره ۲، صص ۱۵۹-۱۵۹.

<https://dori.net/dor/20.1001.1.20081758.1397.14.2.9.6>

نادری مهدی، ک.، وحدت مودب، هاجر (۱۳۹۶). بررسی تأثیر مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی زنان دارای مشاغل خانگی (مطالعه موردی: شهر روزن). زنان در توسعه و سیاست، موسسه انتشارات دانشگاه تهران، ۱۶(۲)، ۱۷۵-۱۹۶.

<https://doi.org/10.22059/jwdp.2018.246253.1007315>

شفیعی ثابت، ن.، خاکسار، س. (۱۳۹۷). تأثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت روستاییان در برنامه‌های توسعه روستایی با نقش واسطه‌ای اثرات درک شده از برنامه‌ها و پروژه‌ها. تحقیقات روستایی، ۱۰(۲)، ۲۷۵-۲۵۸.

<http://dx.doi.org/%2010.22059/jrur.2019.276097.1331>

شایان، م.، رئیسی، م.ک.، محمدی، م. (۱۳۹۶). بررسی تاثیر سرمایه اجتماعی بر بهبود شاخص های اقتصادی روستاهای شهرستان زرین دشت. مطالعات زیست محیطی هفت حصار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، ۲۴ (۶)، ۱۵-۲۸.

تراسی، ز.، کریم زاده، ح.، آقاری هیر، م. (۱۳۹۹). بررسی رابطه ظرفیت سازی و توانمندسازی زنان روستایی (مطالعه موردی: شهر زنجان). جغرافیا و توسعه، دانشگاه سیستان و بلوچستان، شماره ۵۸، ۲۰۳-۲۲۴.

<https://doi.org/10.22111/gdij.2020.5191>

توسلی، غ.ح.، امانی کلاریجانی، ع. (۱۳۹۸). سرمایه اجتماعی در شبکه های اجتماعی مجازی (سرمایه اجتماعی شبکه). مدیریت فرهنگی، ۶(۱۷)، ۵۵-۷۰.

<https://sanad.iau.ir/fa/Article/818350>

## Resources

Adera, A., Abdisa, L.T. (2023). Financial inclusion and women's economic empowerment: Evidence from Ethiopia. *Cogent Economics & Finance*, 11(2), 1-21.

<https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2244864>

Adusei Amoah, P., Adjei, M. (2021). Social capital, access to healthcare, and health-related quality of life in urban Ghana. *Journal of Urban Affairs*, 1-22.

<https://doi.org/10.1080/07352166.2021.1969245>

Ajani, E.N., Onwubuya, E.A., Mgbenka, R.N. (2013). Approaches to Economic Empowerment of Rural Women for Climate Change Mitigation and Adaptation: Implications for Policy. *Journal of Agricultural Extension*, 17(1), 23-34.

DOI: <https://doi.org/10.4314/jae.v17i1.3>

Akmal Kaipa, M., Emil Rachman, M. (2024). THE INFLUENCE OF MOTIVATION AND WORK DISCIPLINE IN THE FRAMEWORK OF ISLAMIC ECONOMIC EMPOWERMENT ON THE PERFORMANCE OF COMPANY EMPLOYEES. *Jurnal Pengembangan Masyarakat Islam*, 17(1), 163-190.

<https://ejournal.radenintan.ac.id/index.php/ijtimaiyya/article/view/22645/0>

Alao, A., Chigona, W., Brink, R. (2021). Telecentres' contribution to women's empowerment in rural areas of South Africa. *Information Technology for Development*.

<https://doi.org/10.1080/02681102.2021.1991871>

Aldrich, D. P., Meyer, M. A. (2015). Social capital and community resilience. *Am. Behav. Sci.* 59(2), 254-269.

<https://doi.org/10.1177 /0002764214550299>

Amir Zal, W. A., Redzuan, M., Abu Samah, A., Hamsan, H. H. (2013). The Exploration of Social Capital and Its Relation with Economic Empowerment of Orang Kuala in Johor, Malaysia. *SOCIAL SCIENCES & HUMANITIES*, 21(4), 1275-1295.

<http://www.pertanika.upm.edu.my/>

Anna Maria Gorska, Dorota Dobija, Zuzanna Staniszewska and Kaja Prystupa-Rządca (2021). Women's journey to the top: the role of bonding and bridging social capital. *Gender in Management: An International Journal* © Emerald Publishing Limited 1754-2413.

<https://doi.org/10.1108/GM-01-2021-0004>

Ansari, S.h., Munir, K., Gregg, T. (2012). Impact at the 'Bottom of the Pyramid': The Role of Social Capital in Capability Development and Community Empowerment. *Journal of Management Studies* 49, 4.

<https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.2012.01042.x>

Anwar, M., Ridlwan, A.A., Rohmatul Laili, W.N. (2023). THE ROLE OF BAITUL MAAL WAT TAMWIL IN EMPOWERING MSMES IN INDONESIA: A STUDY OF INDONESIAN ISLAMIC MICROFINANCE INSTITUTIONS. *JPB REVIEW international journal of professional business review*, 8(4), 1-20.

<https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i4.913>

Aritenang, A. (2021). The Role of Social Capital on Rural Enterprises Economic Performance: A Case Study in Indonesia Villages. SAGE Open July-September 2021: 1-13.

<https://doi.org/10.1177/21582440211044178>

binti Ani, F. (2021). The Link between Participation, Leadership, Social Capital and Personal Psychology with Economic Empowerment among Women Smallholder Groups in Malaysia. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 12(2), 729- 735.

<https://turcomat.org/index.php/turkbilmater/article/view/930>

Bourdieu, p. (1986). The forms of capital. in J. G. Richardson(ed). Handbook of Theory and Research for the sociology of Education, New York: landon: Greenwood press.

[https://home.iitk.ac.in/~amman/soc748/bourdieu\\_forms\\_of\\_capital.pdf](https://home.iitk.ac.in/~amman/soc748/bourdieu_forms_of_capital.pdf)

Bracking, S. (2019). Black economic empowerment policy in Durban, eThekweni, South Africa: economic justice, economic fraud and 'leaving money on the table'. REVIEW OF AFRICAN POLITICAL ECONOMY, 46(161), 415-441.

<https://doi.org/10.1080/03056244.2019.1644997>

Busthanul, N., Sulili, A., Bulkis, S., Ibrahim, T., Lumoindong, Y., Syafiuddin, M., Arif Naufal, M. (2021). The Role of Social Capital of the Urban Farming Community in the Development of Horticulture in Makassar (Case Study: Women's Group Dewi Sari Lorong Garden, Tamalanrea District). E3S Web of Conferences 316, 02005, 1-8.

<https://doi.org/10.1051/e3sconf/202131602005>

Cao, W., Li, L., Zhou, X., Zhou, C. (2015). Social capital and depression: Evidence from urban elderly in China. Aging Ment. Health, 19, 418-429.

<https://doi.org/10.1080/13607863.2014.948805>

Chakona, P. M., Madzivire, B. A., Chimucheka, T., Zishiri, C. (2021). Community Share Ownership Trusts and Economic Empowerment: A Case Study of Rural Communities in Zimbabwe. Indiana Journal of Humanities and Social Sciences, 2(10), 1-7.

<https://indianapublications.com/Journals/IJHSS>

Chakona, P. M., Madzivire, B. A., Chimucheka, T., Zishiri, C. (2021). Community Share Ownership Trusts and Economic Empowerment: A Case Study of Rural Communities in Zimbabwe. Indiana Journal of Humanities and Social Sciences, 2(10), 1-7.

<https://indianapublications.com/Journals/IJHSS>

Coleman, J. (1988). social capital in the creation of human capital. American journal of sociology, 94, 95-120.

[https://www.bebr.ufl.edu/sites/default/files/Coleman%20J.%20\(1988\)%20Social%20Capital%20in%20the%20Cration%20of%20Human%20Capital.pdf](https://www.bebr.ufl.edu/sites/default/files/Coleman%20J.%20(1988)%20Social%20Capital%20in%20the%20Cration%20of%20Human%20Capital.pdf)

Cornisha, H., Wallsb, H., Ndiranguc, R., Ogbureked, N., Bahe, O, M., Tom-Kargbof, J. F., Dimohf, M., Ranganathan, M. (2021). Women's economic empowerment and health related decision-making in rural Sierra Leone. CULTURE, HEALTH & SEXUALITY, 23(1), 19-36.DOI:

<https://doi.org/10.1080/13691058.2019.1683229>

Dahiyat, S.E., Khasawneh, S.M., Bontis, N., Al-Dahiyat, M. (2021). Intellectual capital stocks and flows: Examining the mediating roles of social capital and knowledge transfer, 1-32.

DOI:[10.1108/VJIKMS-06-2020-0110](https://doi.org/10.1108/VJIKMS-06-2020-0110)

Deng, X., Zeng, M., Xu, D., Qi, Y. (2021). Does Social Capital Help to Reduce Farmland Abandonment? Evidence from Big Survey Data in Rural China. Land 2020, 9, 360.

<https://doi.org/10.3390/land9100360>

Dwumfour Osei, C.h., Zhuang, J. (2020). Rural Poverty Alleviation Strategies and Social Capital Link: The Mediation Role of Women Entrepreneurship and Social Innovation. *SAGE Open* April-June 2020: 1-11.

<https://doi.org/10.1177/2158244020925504>

Evers, A. (2003). Social Capital and Civic Commitment: On Putnam's Way of Understanding. *Social Policy and Society*, 2(1), 13 - 21.

[https://www.researchgate.net/publication/231831539\\_Social\\_Capital\\_and\\_Civic\\_Commitment\\_On\\_Putnam's\\_Way\\_of\\_Understanding](https://www.researchgate.net/publication/231831539_Social_Capital_and_Civic_Commitment_On_Putnam's_Way_of_Understanding)

Fedasa Hordofa, D., Ayele Badore, M. (2023). Assessing the Impact of Social, Demographic, and Economic Factors on the Economic Empowerment of Rural Women in Agricultural Activities: A Partial Proportional Odds Model Analysis in Dire Dawa Administration, Ethiopia. *Research Square*, 1-41.

<https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-2687187/v1>

Fenton, A., Gillooly, L., Vasilica, C. (2023). Female fans and social media: microcommunities and the formation of social capital. *European Sport Management Quarterly*, 23(2), 370-390.

<https://doi.org/10.1080/16184742.2020.1868546>

Fraser, T., Daniel, P., Aldrich, P. D., Small, A. (2021). Connecting Social Capital and Vulnerability: Citation Network Analysis of Disaster Studies. *Nat. Hazards Rev*, 22(3), 04021016.

[https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)NH.1527-6996.0000469](https://doi.org/10.1061/(ASCE)NH.1527-6996.0000469)

Gangmei, P., Sophia, A. (2024). Economic Empowerment of Tribal Women through Non-Timber Forest Products. *Economic Affairs*, 69(1), 769-775.

<https://doi.org/10.46852/0424-2513.2.2024.37>

Hanifa, L., Azaluddin, Arjuwita, Ayu Rezky Karlina, Riskawat. (2021). Pemberdayaan masyarakat melalui pendekatan modal sosial dalam pengembangan obyek wisata di Desa Wawoangi. *COMMUNITY EMPOWERMENT*, 6(6), 1029-1036.

<https://doi.org/10.25015/20202446684>

<https://dori.net/dor/20.1001.1.20088566.1395.7.28.3.3>

Hoyman, M., McCall, J., Paarlberg, L., Brennan, J. (2016). Considering the Role of Social Capital for Economic Development Outcomes in U.S. Counties. *Economic Development Quarterly*, 30(4), 342-357.

<https://doi.org/10.1177/0891242416659135>

Istriyani, R. (2024). The Transformation of Tourism Villages Through Social Capital and Leadership in Turi District, Sleman, Yogyakarta. *Journal Of Contemporary Sociological Issues*, 4(1), 42-63.

<http://dx.doi.org/10.19184/csi.v4i1.46608>

Jagtap, M. V. (2021). An Empirical Study of Women's Economic Empowerment and Involvement in Decision Making. *IJTD*, 51(1), 39-50.

[https://www.researchgate.net/publication/355203899\\_An\\_Empirical\\_Study\\_of\\_Women's\\_Economic\\_Empowerment\\_and\\_Involvement\\_in\\_Decision\\_Making](https://www.researchgate.net/publication/355203899_An_Empirical_Study_of_Women's_Economic_Empowerment_and_Involvement_in_Decision_Making)

Julsrud, T.E. (2023). Sustainable sharing in local communities: exploring the role of social capital. *Local Environment*, 28(6), 811-827.

<https://doi.org/10.1080/13549839.2023.2179611>

Kanwar, Y., Arrawatia, M. (2020). Economic Empowerment of Rural Women Entrepreneurs in Rajasthan through Self-help Groups (SHGs). *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 32(3), 27311-27326.

[https://www.researchgate.net/publication/340249551\\_Economic\\_Empowerment\\_of\\_Rural\\_Women\\_Entrepreneurs\\_in\\_Rajasthan\\_through\\_Self-help\\_Group\\_A\\_Case\\_of\\_SAKHI](https://www.researchgate.net/publication/340249551_Economic_Empowerment_of_Rural_Women_Entrepreneurs_in_Rajasthan_through_Self-help_Group_A_Case_of_SAKHI)

Khairani, L., Ramlan, R., Rahmawany Pulungan, D. (2021). Economic empowerment based on the strengthening of social capital in the implementation of village-owned enterprises. *Masyarakat, Kebudayaan dan Politik*.

<https://doi.org/10.20473/mkp.V34I22021.209-220>

Khazami, N., Lakner, Z. (2021). Influence of Social Capital, Social Motivation and Functional Competencies of Entrepreneurs on Agritourism Business: Rural Lodges. *Sustainability* 2021, 13, 8641, 1-24.

<https://doi.org/10.3390/su13158641>

Kumari, D.A.T., Ferdous Azam, S. M., Khalidah, S. (2020). The Impact of Financial Literacy on Women's Economic Empowerment in Developing Countries: A Study Among the Rural Poor Women in Sri Lanka. *Asian Social Science*, 16(2), 31-44.

<https://doi.org/10.5539/ass.v16n2p31>

Kumari, V. G. L., Subrahmanyam. (2017). Women empowerment through financial inclusion – A study with reference to YSR Kadapa district of Andhra Pradesh. *International Journal of Applied Research*, 3(4), 509-513.

<https://www.allresearchjournal.com/archives/?year=2017&vol=3&issue=4&part=H&ArticleId=3584>

Kustepeli, Y., Gulcan, Y., Yercan, M., Yildirim, B. (2020). The role of agricultural development cooperatives in establishing social capital. *The Annals of Regional Science*, 70(1), 1-25.

[10.1007/s00168-019-00965-4](https://doi.org/10.1007/s00168-019-00965-4)

Longwe, S.H. (1991). Gender Awerness: The Missing Element in the Third World Development Project, a Chapter of "Changing Perceptions Writing on Gender and Development", by Wallace T. & March C, Oxfam.

<https://oxfamlibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/122765/bk-changing-perceptions-part-iii-010191-en.pdf;jsessionid=536FF8F43E04C1433FBB3CDE09216D4E?sequence=27>

Longwe, S.H. (1993). Criteria for Women's Empowerment, The Role of Women in Development, Tehran: Roshangaran.

[https://www.researchgate.net/figure/The-Womens-Empowerment-Framework-by-Longwe-1995\\_fig13\\_289757039/actions#caption](https://www.researchgate.net/figure/The-Womens-Empowerment-Framework-by-Longwe-1995_fig13_289757039/actions#caption)

Longwe, S.H. (1997). The Role of Women in Development. Second edition, Office of Women's Affairs, United Nations Children's Fund, Tehran: Roshangaran Publications.

[https://www.researchgate.net/figure/The-Womens-Empowerment-Framework-by-Longwe-1995\\_fig13\\_289757039](https://www.researchgate.net/figure/The-Womens-Empowerment-Framework-by-Longwe-1995_fig13_289757039)

Lu, N., Xu, S., Zhang, J. (2021). Community Social Capital, Family Social Capital, and Self-Rated Health among Older Rural Chinese Adults: Empirical Evidence from Rural Northeastern China. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2021, 18, 5516, 1-11.

<https://doi.org/10.3390/ijerph18115516>

Mayoux, L. (2001). Tackling the Down Side: Social Capital, Women's Empowerment and Micro-Finance in Cameroon. *Development and Change*, 32(2001), 435-464.

<https://doi.org/10.1111/1467-7660.00212>

Mishchuk, H., Bilan, Y., Androniceanu, A. Krol, V. (2023). Social capital: Evaluating its roles in competitiveness and ensuring human development. *Journal of Competitiveness*, 15(2), 1-17.

<https://doi.org/10.7441/joc.2023.02.01>

Muliadi, M., Muhammadiyah, M., Amin, K.F., Kaharuddin, K., Junaidi, J., Pratiwi, B.I. and Fitriani, F. (2024). The information sharing among students on social media: the role of social capital and trust. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*, 54(4), 823-840.

<https://doi.org/10.1108/VJIKMS-12-2021-0285>

NBER Working Paper, 24533, 1-85.

[https://www.nber.org/system/files/working\\_papers/w24533/w24533.pdf](https://www.nber.org/system/files/working_papers/w24533/w24533.pdf)

Onodugo, C. h., Onodugo, I., Ogbo, A., Okwo, H., Ogbaekirigwe, C. h. (2021). Moderating role of social capital on the effect of financial behavior on financial inclusion. *Problems and Perspectives in Management*, 19(3), 502-512.

[http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19\(3\).2021.41](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19(3).2021.41)

Ponzetto, G.A.M., Troiano, U. (2024). SOCIAL CAPITAL, GOVERNMENT EXPENDITURES AND GROWTH.

Prayitno, G., Dinanti, D., Wisnu Adrianto, D., Rahmawati, R., Auliah, A., Eka Wardhani, L. (2023). THE INFLUENCE OF SOCIAL CAPITAL IN IMPROVING THE QUALITY OF LIFE OF THE COMMUNITY IN SIDOMULYO TOURISM VILLAGE, INDONESIA. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 46(1), 208–217.

<https://doi.org/10.30892/gtg.46123-1017>

Putnam, R. (2001). *Social Capital: Measurement and Consequences*. Kennedy School of Government, Harvard University.

<https://www.hks.harvard.edu/publications/social-capital-measurement-and-consequences>

Putnam, R.D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65- 78.

<https://doi.org/10.1353/jod.1995.0002>

Qiu, L., Zeng, W., Kant, S., Wang, S. (2021). The Role of Social Capital in Rural Households' Perceptions toward the Benefits of Forest Carbon Sequestration Projects: Evidence from a Rural Household Survey in Sichuan and Yunnan Provinces, China. *Land* 2021, 10, 91, 1-16.

<https://doi.org/10.3390/land10020091>

Reed, E., Klugman, J., McDougal, L. P., Jose, R., Raj, A. (2021). How Do We Measure Economic Empowerment? A Summary of Current Measures and Recommendations for Future Research. *geh center on gender equality and health*.

[https://emerge.ucsd.edu/wp-content/uploads/2021/07/updated\\_report\\_economic-empowerment-review-of-measures\\_reed\\_06222021\\_short-.pdf](https://emerge.ucsd.edu/wp-content/uploads/2021/07/updated_report_economic-empowerment-review-of-measures_reed_06222021_short-.pdf)

Reshi, I.A., Sudha, T. (2024). THE GENDER PAY GAP AND ITS IMPACT ON WOMEN'S ECONOMIC EMPOWERMENT. *MORFAI JOURNAL*, 4(3), 9-16.

<https://radjapublika.com/index.php/MORFAI>

Saz-Gil, I., Bretos, I., Díaz-Foncea, M. (2021). Cooperatives and Social Capital: A Narrative Literature Review and Directions for Future Research. *Sustainability*, 13, 534.

<https://doi.org/10.3390/su13020534>

Schwartz, S., Parnes, M., Browne, R., Austin, L., Carreiro, M., Rhodes, J., Kupersmidt, J., Kanchewa, S. (2023). Impacts of a Social Capital Intervention for College Students. *American Educational Research Journal*, 60(5), 1-37.

<https://doi.org/10.3102/00028312231181096>

Senyo, P.K., Gozman, D., Karanasios, S., Dacre, N., Baba, M. (2023). Moving away from trading on the margins: Economic empowerment of informal businesses through FinTech. *Special Issue on Responsible IS Research for a Better World*, 33(1), 154-184.

<https://doi.org/10.1111/isj.12403>

Setiadi, D., Nurhayati, S., Ansori, A., Zubaidi, M., Amir, R. (2023). Youth's Digital Literacy in the Context of Community Empowerment in an Emerging Society 5.0. *Society*, 11(1), 1-12.

<https://doi.org/10.33019/society.v11i1.491>

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.23225602.1397.6.24.4.1>

Siisiäinen, M. (2000). Two Concepts of Social Capital: Bourdieu vs. Putnam. Paper presented at ISTR Fourth International Conference "The Third Sector: For What and for Whom?" Trinity College, Dublin, Ireland July 5-8, 2000.

[https://www.researchgate.net/publication/200031251\\_Two\\_Concepts\\_of\\_Social\\_Capital\\_Bourdieu\\_vs\\_Putnam?enrichId=rgreq-dcebc62ea89b060d1b49529f5ed22807-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzIwMDAzMTI1MTtBUzoXNzI4MDI3NjYyODY4NDhAMTOxODIxMDc5ODASMA%3D%3D&el=1\\_x\\_3&\\_esc=publicationCoverPdf](https://www.researchgate.net/publication/200031251_Two_Concepts_of_Social_Capital_Bourdieu_vs_Putnam?enrichId=rgreq-dcebc62ea89b060d1b49529f5ed22807-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzIwMDAzMTI1MTtBUzoXNzI4MDI3NjYyODY4NDhAMTOxODIxMDc5ODASMA%3D%3D&el=1_x_3&_esc=publicationCoverPdf)

Singh, S. (2023). Women Empowerment in India: A critical Analysis. UNIVERSAL RESEARCH REPORTS | REFEREED | PEER REVIEWED ISSN, 10(1), 69-74.

<https://doi.org/10.1177/0019556120140308>

Sinha, M., Mahapatra, S.S., Dutta, A., Sengupta, P.P. (2023). Microfinance and Women Empowerment: An Empirical Analysis, 1-4.

[10.4018/978-1-5225-5240-6.ch003](https://doi.org/10.4018/978-1-5225-5240-6.ch003)

SIVARAMAN, V., DEVANATHAN, D. (2021). EMPOWERMENT OF RURAL WOMEN IN TAMIL NADU THROUGH NSS- A STUDY. UGC Care Group 1 Journal, 51(1), 24-28.

[https://www.researchgate.net/publication/356285492\\_EMPOWERMENT\\_OF\\_RURAL\\_WOMEN\\_IN\\_TAMIL\\_NADU\\_THROUGH\\_NSS-A\\_STUDY](https://www.researchgate.net/publication/356285492_EMPOWERMENT_OF_RURAL_WOMEN_IN_TAMIL_NADU_THROUGH_NSS-A_STUDY)

SPARK, C., SHARP, T. L. M., KOCZBERSKI, G. (2020). Relationality and Economic Empowerment: The Role of Men in Supporting and Undermining Women's Pathways. The Journal of Development Studies, 1-3.

<https://doi.org/10.1080/00220388.2020.1850697>

Statistical Yearbook of Gilan Province, 2018.

<https://sdimpogl.ir/>

Suresh, N.V., Remy, A.M., Lakshmi, V. (2024). An Empirical Study on Empowering Women through Self Help Groups, 957-964.

[https://doi.org/10.2991/978-94-6463-374-0\\_83](https://doi.org/10.2991/978-94-6463-374-0_83)

Thompson, M. (2018). Social Capital, Innovation and Economic Growth. Journal of Behavioral and Experimental Economics.

<https://doi.org/10.1016/j.socec.2018.01.005>

Verhoef, G. (2008). Nationalism, social capital and economic empowerment: SANLAM and the economic upliftment of the Afrikaner people, 1918-1960. Business History, 50(6), 695-713.

[https://www.researchgate.net/publication/247506547\\_Nationalism\\_social\\_capital\\_and\\_economic\\_empowerment\\_SANLAM\\_and\\_the\\_economic\\_upliftment\\_of\\_the\\_Afrikaner\\_people\\_1918-1960](https://www.researchgate.net/publication/247506547_Nationalism_social_capital_and_economic_empowerment_SANLAM_and_the_economic_upliftment_of_the_Afrikaner_people_1918-1960)

Vimala, S., MAHIMAI ARUL IGNATIUS, C. (2021). A STUDY ON EMPOWERMENT OF WOMEN THROUGH SELF HELP GROUP IN THOOTHUKUDI CORPORATION. Journal of Xi'an Shiyu University, Natural Science Edition, 17(11), 309-317.

<https://www.xisdjxsu.asia/V17I11-32.pdf>

Widiawati Kimbal, R., Manaroinsong, J., Tangkau, J. (2021). Social Capital Reciprocity and Women Pillars of Family Economy. Journal of International Conference Proceedings (JICP), 4(2), 119-131.

<https://ejournal.aibpmjournals.com/index.php/JICP/article/view/1232>

Woolcock, M., Narayan, D. (2000). Social capital: Implications for development theory, research and policy. The World Bank Research Observation, 15(2), 225-249.

<https://vtechworks.lib.vt.edu/server/api/core/bitstreams/62e93d11-959d-45e9-a35a-0e7de38813b6/content>

Wu, B., Liu, L. (2014). Social capital for rural revitalization in China: A critical evaluation on the government's new countryside programme in Chengdu. *Land Use Policy*, Volume 91, February 2020, 104268.

<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.104268>

Wu, C. (2021). Social capital and COVID-19: a multidimensional and multilevel approach. *Chinese Sociological Review*, 53(1), 27-54, DOI: 10.1080/21620555.2020.1814139.

<https://doi.org/10.1080/21620555.2020.1814139>

Xiong, F., Zhu, S., Xiao, H., Kang, X., Xie, F. (2021). Does Social Capital Benefit the Improvement of Rural Households' Sustainable Livelihood Ability? Based on the Survey Data of Jiangxi Province, China. *Sustainability*, 13, 10995.

<https://doi.org/10.3390/su131910995>

Zhang, S.h., Zhang, L. (2023). The Influence of Brand Social Interaction on Purchase Intention: A Perspective of Social Capital. *SAGE JOURNALS*, 1-17.

<https://doi.org/10.1177/21582440231169933>

